

LOPEDRIS

104

juliol 2026

www.lopedris.cat Butlletí trimestral d'informació VILAPLANA

Edita: **Lo Pedrís**

Coordinació

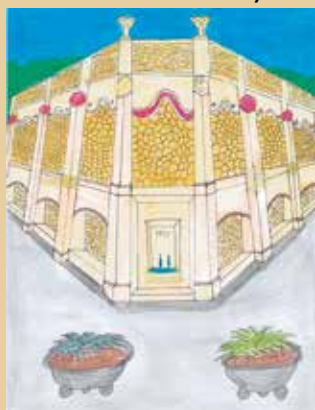
Montse Ferré Mestre
Josep M. Garcia Abelló (Pitxi)
Josep Hugué Mendizabal
Hilari Juanpere Aixalà
Jordi Mariné Juanpere
Pep Mestre Anguera
Magda Montlleó Llauredó
Núria Pujals Cabré
Roser Queralts Mestre
Mei Salvat Salvat
Teresa Serra Ferré
Salvador Bota Mestre

Correcció

Antònia Farré Sanfeliu
Carme Maigí Canalda
Francesc Mariné Tost
Jordi Serra Ferré

Portada:

Marc Fernández Moya

www.lopedris.cat

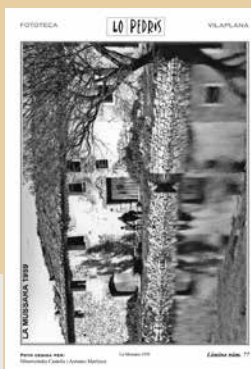
Imprimeix: **INDUGRAF OFFSET SA**

D.L. T-1553-2000

Tirada 500 exemplars / Preu: 4,00 €

Annex amb la revista:

LÀMINA
FOTOTECA
LO PEDRÍS
Núm. 77

Lo Pedrís és una publicació local que pretén dur la informació a tots els vilatans. Lo Pedrís no comparteix, necessàriament, totes les opinions que els col·laboradors manifesten en els seus articles.

LO PEDRÍS

EDITORIAL

La Redacció

Ja ha arribat l'estiu i la calor i també teniu a les mans un nou exemplar de *Lo Pedrís*. Darrere de cada número hi ha moltes persones que dediquen part del seu temps per fer que la revista us arribi a casa.

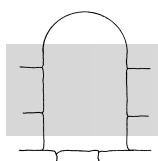
A *Lo Pedrís* hi ha moltes seccions consolidades que apareixen a cada número des de fa molt de temps, i també hi ha moltes aportacions puntuals, o fins i tot esporàdiques de col·laboradors que ens fan arribar els seus articles. Entre tots aconseguim fer una revista propera i oberta al món, viva, variada, d'actualitat i de memòria.

Pensem que al llarg d'aquests vint-i-sis anys hem anat millorant número rere número perquè la revista tingui una qualitat més gran i una oferta més variada d'idees.

Si teniu alguna idea i ens la voleu fer arribar, us animem a fer-ho: estem oberts a noves propostes.

D'altra banda, amb el pas del temps hem perdut subscriptors, tant publicistes com socis, sigui perquè han tancat l'empresa o perquè, malauradament, ens han deixat. Per aquest motiu us encoratgem a fer-vos socis o publicistes, ja que una revista com la nostra té un cost que entre tots podem ajudar a sostenir.

■ ■ ■

SUMARI

EDITORIAL	2
ENTREVISTEM a Adela Blasi	3 - 5
LLINGUA: La mort secreta de les paraules "bavero"	6
RUTES PER CAMINAR: Torrent del Tornall i Castell de Milany	7
DE CINEMA: Escenaris de pel·lícula	8 - 9
NATURA: Què cal fer quan trobem un animal desvalgut / PULSÒMETRE	10 - 11
CULTURA-EXPOSICIÓ: Oblidar Gaudí (de 100 a zero)	12 - 13
AJUNTAMENT: Esmorzar / La Fira de Sant Isidre / FENT VIDA DE POBLE	14 - 15
AJUNTAMENT: L'Arrencada DEL-VOL	16 - 17
AJUNTAMENT: Exercici 2025 / Visita de la presidenta de la Diputació	18 - 19
AJUNTAMENT IGUALTAT: El Safareig / LITERATURA: Anecdolari 2.0 – Eduard	20 - 21
LITERATURA: Presentació del llibre OBRA ORBA / LO PEDRÍS PEL MÓN	22 - 23
LITERATURA: Ressenya del llibre Fragmentos de los días grises	24
LITERATURA: Ja va, la primera radionovel·la de Vilaplana	25
NUMISMÀTICA: D'on ve realment el terme "pesseterus"?	26 - 27
GENT GRAN: Sortida Cultural a l'Arboç / Berenar de Primavera	28 - 29
LA FRESCA: L'Estiu	30 - 31
MÚSICA: Ràdio Mandra	32
LA CUINA DE CASA: Coca de Sant Joan	33
CURIOSITATS / PASSATEMPS: Mundial de futbol 2026	34 - 35

Entrevistem a **Adela Blasi**

Dibuixant i pintora

Montse Argerich

Ens trobem novament a Vinyols i els Arcs, al davant de la galeria ArtAMILL, on fa uns dies l'Adela va inaugurar la seva exposició: *El temps de les cireres*. Avui la plaça, molt més tranquil·la, tot just té quatre taules del bar acabades de posar, i tan sols de tant en tant les campanes de Santa Caterina ensordeixen la conversa. Diferent de l'ambient festiu d'aquell acte, i la gentada que s'hi va aplegar. Diu ella: "Encara estic flotant. Veia a tothom tan content!". I no m'estranya, realment va ser una festassa.

Parlant d'aquell dia, em ve al cap allò que més d'una vegada t'hem preguntat. Per què no havies exposat fins ara?

És que per mi, pintar és una activitat íntima, de reflexió personal, que forma part del món interior. Una exposició representa mostrar-se, de fet, *exposició* és exposar-se. I també penso moltes vegades, a qui pot interessar això que faig. Així i tot, publico a les xarxes i no és la primera vegada que aquestes pintures es veuen, sempre ho he compartit amb els amics i amb persones pròximes. També s'han editat i publicat algunes de les meves il·lustracions en llibres de cuina escrits per la Mariona Quadrada i he participat en alguna exposició col·lectiva. Però sí, aquesta és la primera exposició individual.

Ens deies aquell dia: "Dibuixo perquè m'agrada". Jo et faig pintora, però, en canvi, sovint parles de dibuix, més que de pintura.

De fet, penso i parlo amb les dues coses alhora. Dibuix i pintura són dues tècniques diferents, però complementàries. Sempre que pinto amb aquarel·la, abans faig un petit esbós amb llapis, molt

general, i després vaig buscant la forma definitiva tacant amb color. A vegades, i depenent del tipus de dibuix que faig, perfilo amb tinta, segons el gruix, dono accent als objectes que m'interessa destacar o els que són més a prop.

De manera molt general podríem dir que el dibuix es basa en la línia i la pintura es basa en la taca, però per mi no hi ha una línia divisòria tan clara, normalment barrejo les dues coses.

Rectifica'm si m'equivoco. L'aquarel·la em sembla un medi imprevisible perquè les taques s'escapen. No sé com imaginar-m'ho, si com una baralla amb la taca escampada o deixant-la guanyar i convertir-la en part de la composició.

És cert que l'aquarel·la té vida pròpia i hi has d'entrar amb diàleg, amb ella. No és un enfrontament, és un joc entre l'aigua, el pigment, la llum, i si tu forces les coses, malament. Te l'has d'escoltar, com un músic ho fa amb l'instrument, per saber quines virtuts en pots treure.

Dius que t'agrada pintar del natural composicions tipus *natura morta*. Quan la penses i la muntges, què hi busques primer: la història dels objectes, la llum que fan o tenen, la composició dels objectes i dels colors?

Hi busco sobretot la composició, que en realitat ja inclou tot això que em dius. M'agrada molt pintar objectes quotidians, casolans, perquè és donar protagonisme a coses que a vegades no el tenen i, en canvi, són molt presents a la vida de cada dia, com per exemple, una olla o una cassola. També m'agrada pintar fruita en bols i plàteres. Els objectes m'agraden i em crida l'atenció el seu disseny i funcionalitat, especialment els tradicionals, que sovint tenen una gran funcionalitat i una senzillesa per a mi molt estètica.

Darrerament has entrat en la pintura acrílica. Jo a l'aquarel·la hi veig atmosfera, tot és més eteri, i a l'acrílic potser detall, fins i tot contundència. Però què et dona a tu l'aquarel·la que l'acrílic no et pot donar? O a l'inrevés.

Et comento la meua manera de tractar les dues tècniques. Per exemple, l'acrílic hi ha molta gent que l'utilitza com a substitutiu de l'oli. A mi m'agrada molt l'oli, tot i que no hi pinto. Hi ha gent que és molt capaç de matisar amb l'acrílic. En el meu cas, jo pinto en acrílic, colors plans, superfícies tancades, perquè és l'estil pel qual jo he optat, però és una opció. Quan pinto amb acrílic tendixo més cap al cartellisme. Faig un tipus de treball més gràfic, però perquè ho vull fer així.

L'aquarel·la, tal com dius és més atmosfèrica i pot arribar a ser més etèria. Dins de l'aquarel·la mateixa, pots utilitzar diferents tècniques: pintar humit sobre el paper sec, pintar sec sobre el paper humit, pintar amb més o menys aigua i tantes combinacions com vulguis i els resultats seran diferents. Tot depèn del que estiguis buscant, no és el mateix pintar un cel de tardor que un cel de les dotze del migdia a ple estiu. La tècnica ha d'estar al servei de la teua voluntat.

Parla'm més de l'acrílic. Crec que el ritme de l'acrílic deixa rumiar més que l'aquarel·la.

Sí, sí, deixa rumiar més i, sobretot, deixa rectificar. L'acrílic és opac i deixa superposar colors: sobre colors foscos, hi pots pintar colors clars. Això, en canvi, l'aquarel·la no t'ho permet, el traç és directe, no pots tirar mai enrere, i sempre jugues amb les transparències a l'hora de superposar colors. El blanc de l'aquarel·la és el paper i el blanc del paper a més a més també és la llum. Has de preservar el blanc per donar llum.

Quan dibuixes paisatge, ho fas del natural, en *plein air*, o potser més a partir de fotografies? T'hem vist un munt de vegades agenollar-te a un pom de floretes per tenir-ne la imatge.

M'agrada molt fer-ho del natural, però si és així, he d'anar sola o amb altres persones que pinten. Si surto a caminar amb gent que no pinta, he de fer forçosament fotografies. De tota manera no pretenc mai reproduir-ho tal com és, sinó que és un punt de partida. Cada vegada més, i cada vegada és el que més m'interessa: fugir del realisme. Fa molt de temps que la pintura s'ha independitzat de la realitat.

Hi ha peces que t'han fet entendre alguna cosa diferent, que et van canviar o desviar les intencions o l'interès? Alguna pintura predilecta?

Així en general no et sabria dir. En aquesta exposició hi ha dues aquarel·les de les quals n'estic més satisfeta. Una és un paisatge de França, un camí amb arbres, on m'agrada molt el joc de llum i ombra. L'altra és al port de Barcelona, on els reflexos de l'aigua crec que estan força aconseguits.

No tinc una obra cabdal per mi, perquè el que és important és el procés, l'evolució, una obra et porta a una altra, què has après d'aquella obra que t'ha significat un canvi, un pas endavant. Cada obra et posa en un altre punt. Pintant, a vegades el que aconsegueixes et porta a fer més proves, a tirar endavant en aquell camí, o no.

Pintar paisatges i *natures mortes* és un acte molt solitari. Parles mentre pintes? Tens música? O prefereixes el silenci?

No tinc mai música, em distreu massa. I és veritat que és un acte solitari, perquè és un acte de concentració. Jo no faig meditació, però pel que m'han explicat, crec que això s'hi podria acostar. Tant en el que és l'observació com en el fet de pintar, jo entro en un estat gairebé meditatiu. Em suposa un aïllament que m'encanta, m'aporta pau, concentració i plaer.

De tota manera, alguna vegada has abandonat la solitud per compartir l'experiència de la pintura al carrer amb els *Urban Sketchers*.

Sí, sí, he fet sortides amb els *Urbans*, que són grups de dibuixants de la vida urbana, en directe, el que diríem dibuixar al carrer, però compartint els resultats. També pinto amb altres companys del taller, però el que més m'agrada és el silenci. Amb els *Urbans*, mentre dura la pintura, prefereixo aïllar-me, i quan acabes és el moment de comentar, però per mi el silenci continua sent fonamental.

Si haguessis de pintar un sol paisatge per explicar qui ets, sense paraules, quin seria?

Segurament seria un paisatge del Camp. Hi hauria garrofers, hi hauria molta llum, hi hauria vinya, avellaners, marges de pedra seca, també un bosquet... Em dol pensar en la situació de perill i de degradació que pateix aquest paisatge i potser per això intento dibuixar-lo, per retèner-lo.

Si ara mateix poguessis compartir aquesta taula amb una pintora o un pintor, qui voldries tenir davant?

Em costaria molt triar. Potser compartiria la taula amb cinc o sis comensals, d'èpoques i estils molt diferents.

No hi faltaria la Giovanna Garzoni, una pintora barroca nascuda el 1600 que pintava aquelles *natures mortes* amb insectes amb un gran virtuosisme, m'encanta!! Pintava sobre pergamí amb pintura al tremp. Va ser la primera dona a ser admesa a una escola superior de pintura, concretament la de Roma. De fet, la portada que vaig fer pel llibre *Essències*, on hi ha uns tomàquets i una aranya, la vaig fer pensant en ella.

També m'agradaria comptar amb el Marc Folly, un aquarel·lista contemporani que pinta amb molta aigua i aconsegueix unes textures molt subtils. D'ell també m'agraden els temes, vinculats a la vida urbana i industrial.

Per equilibrar el contrast i la conversa m'agradaria que hi fos el Perico Pastor. M'encanta la gamma cromàtica que utilitza i sobretot el seu traç, que accentua amb tinta xinesa. No sé si ho pretén, però trobo que té alguna cosa zen i molt espiritual.

Seria una conversa ben animada, crec que la Giovanna Garzoni s'ho passaria pipa i jo, per descomptat, que també.

Podrien ser allò que se'n diu, els teus referents?

No seria ben bé així. A mesura que vas coneixent l'obra d'algú, i et captiva, et converteixes en entusiasta d'aquell artista.

Considero que l'important no són tant les figures individuals. Aquest país, per exemple, té una gran tradició pictòrica,

de la mateixa manera que la té musical o teatral. Això fa que hi hagi un entorn favorable per estimular a la gent que fa coses molt interessants. Aquest és un repte com a societat.

Actualment, hi ha bones escolles de pintura, arriben exposicions molt interessants, i tot això és el que hem de valorar i potenciar. Realment l'important és aconseguir teixir, com a societat, l'ambient, la xarxa perquè es puguin donar totes aquestes manifestacions artístiques.

I l'última pregunta, que potser havia de ser la primera, des que et conec et recordo en els viatges amb un quadern, però des de quan pintes?

Sempre he pintat. Hi ha hagut èpoques que he pintat més que d'altres. Potser hi ha hagut anys sencers en què no he pintat res. A casa meva

el meu pare dibuixava, feia croquis de màquines i d'invents. I ara, a casa nostra, amb el Pitu i la Joana, gaudim molt de la pintura, i de l'art en general.

La Joana, *lurimeil*, a les xarxes i pels seus amics, sempre ha tingut a la mà material per dibuixar, sempre hem viatjat amb un quadern i uns llapis de colors, sempre hem anat a exposicions amb ella i continuem fent-ho, no com una cosa extraordinària sinó natural.

Una anècdota: de petita era molt belluguet i quan la portàvem amb cotxet i s'adormia davant dels quadres d'una exposició, ens agradava fer comentaris sobre l'efecte sedant de l'art i els grans beneficis que aportava a l'hora d'agafar el son. Els més beneficiats érem nosaltres, que podíem veure l'exposició en condicions. Vull pensar que adormir-se davant d'un quadre de Matisse, a la llarga ha de tenir efectes positius.

En parlem molt d'art, a casa, i ella des de joveneta ha mostrat un interès claríssim, ha estudiat il·lustració i ara està estudiant restauració de béns culturals.

I així és com al final d'aquesta conversa crec que se'n podria començar una altra, amb la Joana Vilalta Blasi. La convido a fer-li una entrevista.

LET'S GO

BAR CASAL

Esmorzar
Dinars
Sopars

877 266 691 607 938 797 lets_go_vilaplana_

Carrer del Casal, 3 43380 VILAPLANA (Baix Camp)

La mort secreta de les paraules

Isabel Salvat Salvat

En aquest número continuem amb els tèxtils. Parlarem dels noms antics del pitet, és a dir, de les denominacions de la tela que es penja a les criatures davant el pit, per evitar que s'embrutin amb el menjar o amb les baves.

Sebastià Mariner va recollir *bavadero* (*bavadéro*), considerant-lo un entrecruament de dos substantius castellans (*babador* i *babero*) i un exemple d'aquelles paraules «de innegable o posible alcurnia castellana, inexistentes, sin embargo, en el castellano corriente» que s'utilitzaven a Vilaplana (com *sacatapós*). O sia que als anys cinquanta els nens castellans ja no portaven *bavaderos* (aquesta paraula només es troba en textos molt antics) però els del poble, sí. També assenyala que *bavadero* és una forma més arcaica que *sopero*, un altre castellanisme també usat a Vilaplana.¹

L'any 2003, només les persones més grans coneixien *bavadero*, l'ocurrència es donava fins als nascuts el 1930. A les enquestes la paraula més utilitzada va ser *bavero* (45%), molt pel damunt del normatiu pitet (29%). També es va enregistrar *sopero* (16%) que potser és un localisme, ja que no l'hem trobat enregistat enlloc, tot i que parlants d'altres zones també el reconeixen. Algunes persones deien que el *sopero* era més gran que el *bavero*, tot fent honor a la demostrada precisió lingüística del vilaplanenc. En relacionar l'ús de les diferents paraules amb l'edat es va donar un fenomen curiós, si *bavadero* anava disminuint de generació en generació, fins a desaparèixer entre els parlants més joves (nascuts entre 1971 i 1991); pitet competia amb *bavero* en les últimes generacions, però els nascuts entre 1950 i 1972 utilitzaven molt més la paraula normativa que els de menys edat.

Aquesta tendència es va observar en altres castellanismes i ens va permetre concloure que, a banda de la desaparició dels localismes (*bavadero* i *sopero*), els parlants més joves mostraven cert rebuig cap al lèxic estàndard; el sentien com a cosa de l'escola i el consideraven «cursi, afectat i antiquat» (com va dir un informant nascut el 1991). Per aquest motiu, tot tenint la paraula normativa, el pitet, a mà, optaven pel *bavero*.

Bavero [baβéru] és clarament un castellanisme, com consta als diccionaris de barbarismes.² El DCVB el recull i en diu que «No és admissible en bon català».³ En canvi, està do-

cumentat en la parla del Baix Ebre, com a castellanisme d'ús general.⁴ En aquesta zona sembla que les formes *bavadero* i *sopero* no són emprades; tampoc estan recollides en cap dels diccionaris esmentats. *Bavadero* surt a 'Lo nou diccionari lleidatà-català', amb un exemple d'ús divertidíssim: *Fot-li un bavadero al txiquet, que no s'ammarrano'l jarsé*.⁵ Sembla aquesta una forma prou viva i volguda en aquesta parla, ja que en un blog sobre el diccionari, la conversa se'n va cap al *bavadero*, amb frases molt xocants: *Ambaparà am aquestos bavaderos d'ara, que els rentes sota la canella i alego són nets*.⁶ Joan Coromines també recull *bavadero*, com a «forma acastallanada» de *bavador*.⁷ Al diccionari de la RAE trobem *babadero* (*babero*), però per la seva entrada com a *bavadero*, en el diccionari d'autoritats, podem inferir que és un mot ben arcaic i en desús.⁸

Com van arribar aquestes paraules a Vilaplana? Sebastià Mariner explica que es pot traçar l'origen i la via de difusió d'alguns castellanismes, pel camp semàntic, per la pronunciació... També assenyala la vivacitat del sufix castellà *—ero* en la derivació de paraules catalanes (posa per exemple, *llaunero*), present en els tres castellanismes esmentats. En el cas del *bavero*, Carles Mª Castellà afirma que es tractaria d'una interferència lèxica del castellà que s'ha generalitzat a través de la televisió i de la comercialització del producte. De *bavadero* i *sopero* no sabem què dir, són d'èpoques sense televisió; han de ser castellanismes molt antics, de procedència oral. I *sopero*, possiblement, molt nostre.

Exemple d'ús:

—Posa-li el *sopero* al nen, que si no es tacarà tot.

Pensant en les persones que passen nens de pit (o pitet) pels carrers del poble. Gràcies per fer-lo més bonic.

■ ■ ■

4 - Castellà Espuny CM. Els parlars del Baix Ebre. Estudi geolingüístic. Tesi dirigida per Pere Navarro i Olga Cubells. Tarragona: URV, 2020 <http://hdl.handle.net/10803/669614>.

5 - Masip R, Montardit F, Prenafeta, D. Lo nou diccionari lleidatà-català. Lleida: Alfazeta Edicions. 2010.

6 - <https://joancalsapeu.wordpress.com/2010/05/09/lo-nou-diccionari-lleidatà-català/>

7 - Coromines J. Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana, DEC. Barcelona: Curial, 1990.

8 - Real Academia Española. Tesoro de los diccionarios históricos de la lengua española TDHLE. 2021 [en línia]. <<https://www.rae.es/tdhle>> [06/06/2026].

1 - Mariner Bigorra S. Castellanismos léxicos en un habla local del campo de Tarragona. BRABLB, XXV. 1953.

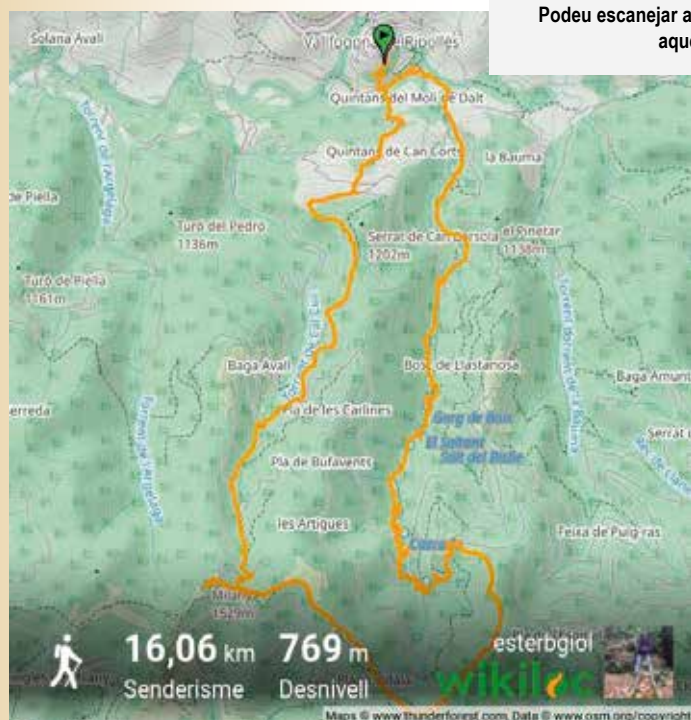
2 - Miravittles J. Diccionari general de barbarismes, 3^a ed. Barcelona: Editorial Claret. 1989.

3 - Alcover A, Moll F. DCVB. Diccionari català-valencià-balear. Palma: Moll. 1930-1962.

Ester Borràs Giol

Diguem que anar fins al punt de sortida ja és una bona excursió. Caldrà que anem fins a Vallfogona de Ripollès, un poblet a mig camí d'Olot i Ripoll, passant per una carretera de muntanya en molt bon estat.

Des de Vallfogona anirem a buscar el GR 151-I (variant del GR anomenat Camí de l'Abat Oliba), baixarem per un camí empedrat i just després de travessar el Pont Vell (fixeu-vos en l'alçada que té), deixarem les marques de GR per seguir un senderó ombrívol a la vora del torrent de la Bauma. El senderó abandona el torrent i desemboca en una pista, que seguirem cap a l'esquerra. Aviat trobarem algun indicador per anar cap a la Tosca.

Arribem a l'anomenada Font de la Tosca, un pany de roca de pedra tosca ben bonic que, si es vol, es pot travessar pel mig.

Continuem per la pista fins a arri-

Podeu escanejar aquest codi QR per obrir aquesta ruta.

bar a un lloc on els menys caminadors poden deixar el cotxe. Aquí mateix s'agafa un sender que es va enfilant i que ens portarà al llit del torrent del Tornall, que travessarem per damunt del pont de la Palanca. A partir d'aquí, aquest torrent va fent tot de salts d'aigua, entre els quals destaquen el Gorg de Baix, el Gorg de Dalt, el Salt de la Cova i el Saltant de la Costa de Llastanosa. No cal dir que aquesta excursió val la pena fer-la especialment quan hagi plogut, però també és adequada per a l'estiu, ja que majoritàriament va per l'ombra.

Després del Salt de la Costa de Llastanosa el sender continua i acabem sortint a una cruïlla de pistes i als Plans

de Ginebret. Aquí comença una travessia per prats, on el camí va seguint a banda i banda del filat.

Passem vora el Puig de l'Obiol i pel collet de l'Amorriador, on recuperem les marques del GR 151.I. Sortim del bosc, on havíem tornat a entrar, i passem de llarg el coll de Milany. Davant nostre ja veiem el turó amb les restes del Castell de Milany.

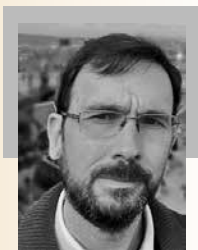
Des de la plataforma del Castell de Milany hi ha molt bones vistes, tant cap al Pirineu, on destaca el massís del Ca-

nigó, com cap a la plana osonenca que s'estén cap al sud.

Des del Castell de Milany reculem fins al coll de Milany. Seguim les marques de GR, que van fent drecera entre els revolts de la pista, fins a un punt en què la pista ja és l'únic camí. Tot i això, com que és de baixada i molt gradual, no es fa gaire pesada.

Quan ja siguem a les envistes del poble de Vallfogona, trencarem per un corriol a mà esquerra que ens farà baixar entre prats i bosc fins al Pont Vell. Ja només queda la petita pujadeta fins al poble per arribar allà on hem deixat el cotxe.

■ ■ ■

■ *Joan M. Rovira Rojals*

Estiu. Qui més qui menys segurament ja fa setmanes que pensa en el pròxim viatge. I, si és cinèfil, potser la seva ruta no la marcaran guies turístiques sinó les seves pel·lícules o sèries favorites.

I és que aquest no és un negoci gens menyspreable. El concepte **film-induced tourism** (diguem-li turisme cinematogràfic) mou aproximadament uns 61000 milions d'euros anuals amb una previsió de duplicar aquesta xifra la pròxima dècada. Gens malament, oi? Així doncs, és una branca del turisme en contínua expansió. Depenent de la repercussió i èxit del producte, una localització pot augmentar els visitants en un 30% de mitjana. De fet, no són poques les ciutats amb incentius per tal que les grans produccions hi vagin a rodar.

Si ara us pregunto pel tema, ben segur que les primeres imatges que ens vindran al cap són de les grans capitals del món. Almenys a mi sí, que soc un turista bàsicament urbanita.

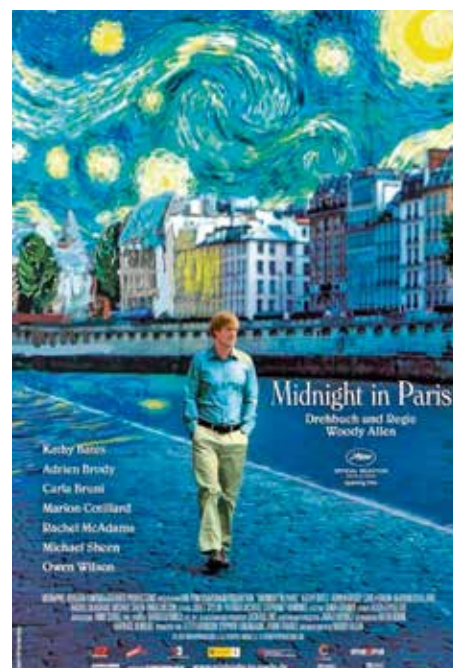
No ens acabariem Nova York amb els seus gratacels, el seu Central Park o l'Estàtua de la Llibertat entre altres. **Els caçafantasmes** (1984), **Taxi Driver** (1976), **Tens un e-mail** (1998), **Nit al museu** (2006) o **The Avengers** (2012) per citar cintes de diversos gèneres i re-

servant un lloc especial per **Manhattan** (1979) on Woody Allen expressava el seu amor en blanc i negre per la ciutat que mai dorm.

Si no ens desplacem tan lluny, **Amelie** (2001) va fer-nos enamorar una vegada més de París i concretament de Montmartre, **El codi Da Vinci** (2006) ens va portar pels racons del Louvre o de Saint-Sulpice i un resum perfecte per qui vulgui visitar la ciutat sense anar-hi és **Midnight in Paris** (2001), una guia sentimental de la ciutat, portant a l'espectador per la seva essència més literària i romàntica.

Pel que fa a Londres, la saga de Harry Potter mereixeria un article propi

amb llocs emblemàtics com l'estació de King's Cross. Però també podem passejar per barris com **Notting Hill** (1999) o visitar els seus monuments més coneguts per Nadal com a **Love Actually** (2003).

Roma potser ha perdut volada els darrers anys, però és gairebé inseparable del cinema clàssic. **Vacances a Roma** (1953) va immortalitzar Audrey Hepburn recorrent la ciutat en Vespa, mentre que **La Dolce Vita** (1960) va convertir la Fontana di Trevi en un dels escenaris més icònics de la història del

Instal·lacions UF

- Electricitat, Gas, Aigua.
- Calefacció i Aire condicionat.
- Aprofitament d'aigües grises i pluvials.
- Energia solar fotovoltaica per usos agrícoles.

<http://www.usuaris.tinet.org/ijfega/inici>

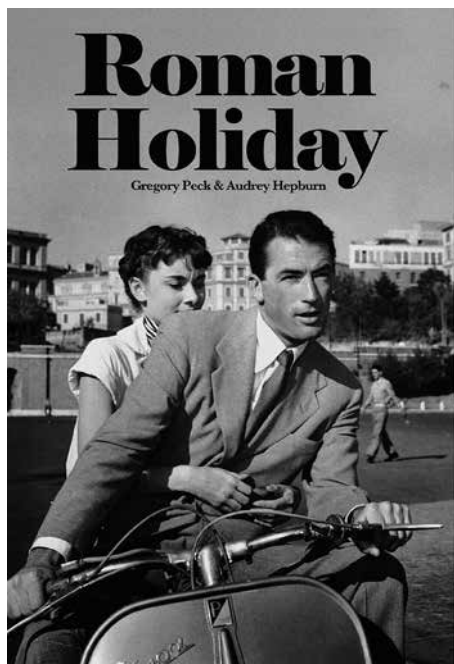

Jordi Fernández Llorens
instaljf@tinnet.cat
Tel. 620 272 212

Genís Torres Aymamí, S.L.

CONSTRUCCIONS I OBRES

Carrer Major, 60
Tel. 977 81 51 29
43380 VILAPLANA

cinema. Des d'aleshores, cada imatge de Roma al cinema sembla reforçar la seva condició de ciutat eterna.

Però tot no són jungles d'asfalt i ja m'imagino que molts de vosaltres també preferireu la natura. Aquesta sensació màgica de portar-nos còmodament asseguts a la sala d'un cinema o des de casa a qualsevol banda del món, siguin deserts, selves o illes paradisiàques també han generat autèntiques peregrinacions de turistes.

Però hi ha un problema. Abans eren somnis, viatges imaginaris que no es podien realitzar pel seu cost o per ser llocs remots. Aquests inconvenients s'han reduït en gran manera provocant greus problemes a l'entorn natural.

Probablement, el cas més conegut sigui el de **La Playa** (2000), protagonitzada per Leonardo DiCaprio i amb cert èxit en el seu moment. La pel·lícula va donar a conèixer al gran públic Maya Bay, una espectacular cala de Tailàndia que fins aleshores era relativament desconeguda fora del país. L'èxit va ser tan gran que milers de visitants hi acudien

cada dia per fer-se la foto al mateix indret on el protagonista descobria aquell paradís aparentment intacte.

El problema és que la realitat no era una pel·lícula. L'allau de turistes va provocar danys als esculls de corall, acumulació de residus i una degradació progressiva de l'entorn natural que va provocar el tancament de la platja per afavorir-ne la recuperació.

No és l'únic exemple. Els paisatges de Nova Zelanda utilitzats a la trilogia d'**El Senyor dels Anells** (2001-2003) continuen atraient visitants de tot el món més de vint anys després de l'estrena. En aquest cas, però, el país oceànic ha intentat gestionar millor el fenomen, convertint moltes localitzacions en atractius turístics regulats i compatibles amb la conservació de l'entorn.

També els fans de **Star Wars** han contribuït a popularitzar espais naturals tan remots com l'illa irlandesa de Skellig Michael, on es van rodar les escenes del refugi de Luke Skywalker. La seva espectacularitat és indiscutible, però l'augment de visitants ha obligat les autoritats a extremer les mesures de

protecció per preservar un ecosistema especialment fràgil.

Tot plegat planteja una reflexió interessant. El cinema és capaç de despertar la curiositat per descobrir nous indrets i generar oportunitats econòmiques per a moltes regions, algunes, remotes o subdesenvolupades. Però alhora existeix el risc que l'èxit d'una producció acabi perjudicant precisament allò que la feia especial. El gran repte del turisme cinematogràfic del segle XXI és trobar l'equilibri entre promoció i conservació.

Perquè, al capdavant, darrere de cada escena memorable hi ha un lloc real. Un carrer, una platja, una muntanya o un bosc que existien abans de l'arribada de les càmeres i que continuaran allà quan els focus s'hagin apagat. Que el nostre pas com a viatgers no converteixi la màgia del cinema en una víctima del seu propi èxit és, probablement, el millor final que podem escriure per a aquesta història.

El teu futur Mercedes t'està esperant.

Mercedes-Benz

QUADIS Autolica

Concessionari Mercedes-Benz

Nacional 340, km 248. TARRAGONA. Pol. Ind. Estació de Mercaderies, Parcela 1. L'ALDEA, Recasens i Mercadé 13, Pol. Ind. Agro-Reus. REUS
info@autolicatarragona.es www.mercedes-benz-quadisautolica.es

Què cal fer quan trobem un animal desvalgut

■ *Marius Domingo de Pedro*

Molt sovint, passejant pels carrers o pels camps i boscos, sobretot a la primavera i a l'estiu, ens trobem algun animal desvalgut, el més freqüent és un falciot, una oreneta, un pardal o un colom que han caigut del niu, pollets quasi sempre.

Però també ens podem trobar un animal adult, un rapinyaire que ha xocat contra una línia elèctrica, una serp o un ratpenat. A Vilaplana, cada any, salten massa aviat del niu que hi ha al campanar polls de gamarús, un rapinyaire nocturn molt maco i relativament gros. Jo mateix he vingut mentre treballava d'Agent Rural a recollir-ne algun, els alumnes de l'escola han pogut gaudir observant-lo.

Cria de Gamerus.

És evident que cada cas és diferent, no té res a veure recollir de terra un pollet d'oreneta cuablanca que, per exemple, capturar una serp, un gamarús o un ratpenat.

Hi ha dues coses molt importants que s'han de tenir en compte: La pri-

mera és el perill, tant per l'animal com per nosaltres. Un ratpenat, per exemple, pot ser transmissor de la ràbia, una malaltia molt greu per als humans -mortal, de fet- i que pràcticament només transmeten els ratpenats, ja que a Europa està desapareguda i ells, que són

ASSOCIACIÓ
DE JUBILATS I
PENSIONISTES
DE VILAPLANA

C. del Casal, 3

Alexis
PINTOR D'ESPAIS & MATERIALS

Carrer de Sant Isidre, 4 ★ 43380 VILAPLANA
Tel. 676 796 439 ★ simoalexis806@gmail.com

Gomerus rescatat l'any passat.

migrants, la porten de llocs on encara existeix. Això és un perill per a nosaltres, però a més a més, els ratpenats europeus, molt petitets, són molt delicats, i si no els sabem manejar, els podem fer més mal del que ja tenien.

En general, els animals salvatges, sobretot els moixonets petits, són molt delicats, i cal saber-los manejar bé per tal de no fer-los mal. I, a més a més, alguns animals salvatges que d'entrada semblen inofensius, poden ser molt més

perillosos del que ens pensem: hi ha més d'un anellador d'ocells que ha perdut un ull en manejar un ardeid (martinet menut, per exemple) o un rapinyaire nocturn (el mateix gamarús que tenim a Vilaplana, però un adult, és clar).

L'altre fet important és que, si es tracta d'una espècie protegida, per llei és prohibit de manipular-la, solament ho poden fer persones autoritzades, tècnics de fauna, Agents Rurals, etc. Per tant, no el podem agafar nosaltres mateixos. Molts cops no sabreu si són protegits o no.

Així és que, si no és que teniu experiència prèvia, i que n'esteu ben segurs que l'animal és totalment inofensiu -un pardal o un colom, per exemple- el que s'ha de fer quan hom troba un animal desvalgut, en perill de ser atropellat o devorat per un predador -per exemple un gat- és trucar al 112, el telèfon general d'emergències. Tan aviat com pugui, una unitat dels Agents Rurals de la Generalitat de Catalunya es posarà en contacte amb vosaltres per a fer-se'n càrrec, identificar-lo, recollir-lo i

Cria de Gomerus ja recuperada.

portar-lo a un centre de recuperació de fauna si cal. Aquesta és la forma més correcta i segura d'actuar.

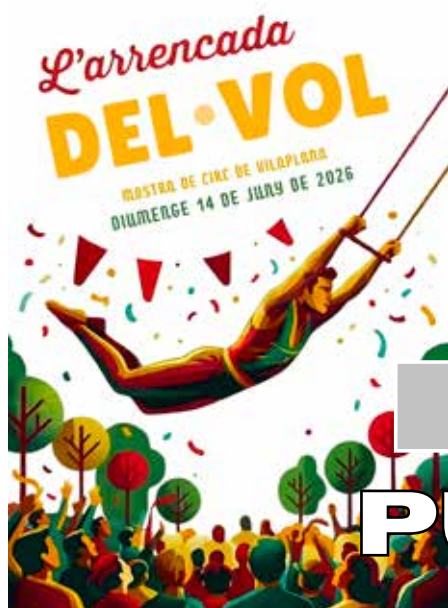
Doncs això, molt fàcil, 112 sempre a punt.

Salut!

La Redacció

EL PULSÒMETRE

L'arrencada DEL VOL

PUJA

BAIXA

La gran calorada que ens afecta

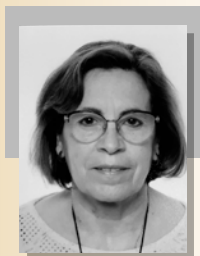
A Vilaplana, enguany i per primer cop hem viscut l'Arrencada del Vol, la primera edició de circ que ha convertit el poble en un gran escenari de circ a l'aire lliure.

Enhorabona per aquesta iniciativa tan innovadora!!!

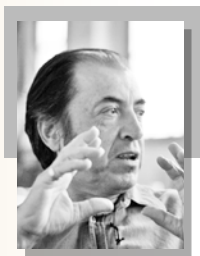
Ja fa dies que va i no se sap quant durarà. Ens toca suar, tancar-nos a casa i fer de maneres que no entri la calorada. I obrint a la nit perquè la casa es refresqui. Sort que no tenim restriccions d'aigua i ens podem anar dutxant, encara que l'efecte duri poc.

Oblidar Gaudí

(de 100 a zero)

Lidia
Juanpere

Salvador
Juanpere

El passat 13 de juny el Salvador Juanpere va inaugurar una exposició a la galeria Antoni Pinyol de Reus, dedicada al gran arquitecte Antoni Gaudí.

L'exposició "Oblidar Gaudí (de 100 a zero)," és una reflexió artística en què l'escultor ha replicat 101 vegades en guix, la màscara mortuòria del geni, de tal forma que amb cada nova peça es va desdibuixant la cara i la peça que fa 101 és com una pedra qualsevol.

Li vaig proposar d'incloure un article a Lo Pedris que parlés de l'exposició i em va dir que li fes jo les preguntes que tenia sobre l'exposició, a manera de conversa entre germans.

I aquí teniu la conversa entre els dos germans, la Lidia i el Salvador.

— Salvador, quin és l'objectiu de fer aquesta exposició i com et va sorgir la idea?

L'exposició vol ser un tribut a la memòria de Gaudí, ara que ha fet cent anys que va morir.

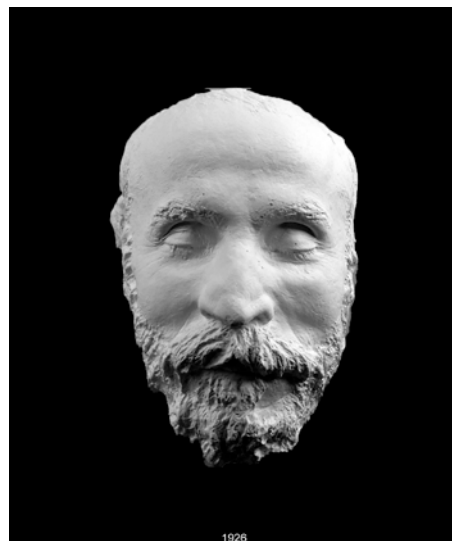
I la idea va sorgir per uns quants factors que van confluïr. Jo tenia una còpia en guix de la màscara mortuòria que se li va fer quan va morir. Em va venir

Cartell Exposició Oblidar Gaudí.

a les mans fa uns anys, quan un company de la Facultat de Belles Arts em va preguntar: "Mira, tu que ets de Reus, t'interessarà això que hem trobat en un magatzem?". I tant! Vaig guardar la màscara a l'estudi, en principi, sense tenir cap idea de fer-ne res.

També hi va contribuir la relectura del llibre del Josep Maria Carandell "Gaudí herètic" i el record d'una pel·lícula que es va fer fa anys sobre Mozart, que es va dir Oblideu Mozart i especialment, davant l'absurditat d'aquesta Associació Canònica que el vol fer Sant...

Màscara de Gaudí, feta per Josep Matamala, al seu llit de mort, el 10 de juny del 1926.

Tot això em bullia pel cap i en acostar-se el centenari i anar veient tots aquells actes que s'anaven a fer, especialment a Reus, vaig pensar que estaria bé de fer un projecte que no fos tan populista ni tan festiu i que volgués tocar el moll de l'os, una mica a la contra també d'aquesta vulgarització del Gaudí tan turístic, de marxandatge de parc temàtic, especialment a Barcelona, on el seu èxit està alterant tantes coses...

Vaig pensar... Què passaria si fes cent còpies d'aquella màscara, cent còpies com cent anys fa que va morir?

— I et vas animar a provar-ho. A l'estudi de Sant Cugat?

Sí, tot a l'estudi de Mira-sol, a Sant Cugat. Allà és on tinc els materials i les eines necessàries i on hi passo més temps treballant.

Vaig començar fent còpies en silicona i escaiola. Còpia de la còpia i així successivament, per veure què passava, com podia acabar l'última. La veritat és que anava una mica a cegues. El treball material de còpia rere còpia vol dir que acumula desgast, errors, accidents, distorsions i reduccions pròpies i natural del mateix procés...

Ha estat una peça molt lenta, molt meticulosa, molt pacient, llarga i complicada de fer.

Al final n'ha quedat una forma irreconeixible, una mena de pedra, com si fos un reble (paraula que feia servir molt el nostre pare) del tros.

De fet, he utilitzat el mateix mate-

Màscara 101 de la sèrie (final).

rial i el mateix procediment que Gaudí feia servir per fer les escultures que va posar a la Sagrada Família, fent motlles d'escaiola, o sigui que (i amb tota la modestia) m'hi ha fet sentir proper.

— **Per què vas incloure les 10 cases on va viure Gaudí a Barcelona?**

Perquè en aquesta exposició he volgut parlar del Gaudí de fora de l'èxit, del Gaudí que no està emborratxat pel turisme, ni convertit en una mena d'estrella del rock, amb marxandatge per tot arreu, especialment a Barcelona. He volgut pensar en el Gaudí artista, creador, que va sortir de Reus i se'n va anar a Barcelona a obrir-se camí i que va tenir dificultats com tothom que té una vocació forta i la vol aconseguir. Va viure (abans de fer-se famós) en cases molt senzilles de Barcelona. Hi vivia amb tota la família, que eren nou, per això aquest equívoc "Les cases barcelonines de Gaudí..." És a dir, per on va passar el seu període de jove estudiant que s'instal·la en una ciutat desconeguda i busca el seu lloc abans "de ser Gaudí." És a dir, abans de ser famós. Amb això ens hi podem identificar aquells que també hem marxat de casa seguint un ideal.

— **I s'ha exposat a Reus, en un espai privat. Es veurà després en algun altre lloc?** S'havia d'exposar a Reus, evidentment. Els galeristes Pinyol s'hi van engrescar i també la Fundació Reddis amb l'amic Xavier Filella que van voler fer del projecte la seva contribució al centenari. Estic molt agraït a la Fundació Reddis, es van arriscar en un projecte que podria ser polèmic, perquè parlar d'Oblidar Gaudí, a Reus, podria ferir algunes sensibilitats...

Encara no sé si després ho exposarem en un altre lloc, és probable.

— **Te'n sents satisfet d'aquesta obra? Per quants diners la vendries?**

Me'n sento força satisfet, sobretot ara que la veig exposada i que ha coincidit amb tantes celebracions, escultures, conferències, llibres que se li han dedicat aquests dies a Gaudí. Lo meu - lo nostre, perquè ho he fet amb molta col·laboració- és una proposta molt senzilla austera, clara, sense concessions a l'espectacle ni al populisme festiu.

Bé, pel que fa a la venda, el preu d'una obra sempre és una qüestió molt relliscosa. Depèn del prestigi que tinguis, del que algú estigui disposat a pagar, dels materials que hi hagin intervin-

Vista total de la instal·lació,
Galeria Pinyol, Reus

gut, del temps que hi hagi dedicat, etc. Encara no ho he pensat. Quan surti algú interessat, ja faré preu.

— **I el Llibre d'Artista "G" que has fet, com va sortir la idea i per què?**

L'exposició és un esdeveniment temporal, i jo volia que aquest projecte pogués quedar més enllà del temps que dura l'exposició. Vaig proposar-li a un poeta de Barcelona, el Vicenç Altaió, si volia fer un poema i en fariem una publicació conjunta. De seguida s'hi va entusiasmar, després vaig parlar-ne amb la Teresa Blanch, que és historiadora de l'art i curadora d'exposicions i també em va dir que faria un assaig sobre el projecte i sobre Gaudí i així va anar. Vam buscar qui ho pogués editar i ha sortit aquest objecte un "Llibre d'Artista" que és una peça que pesa 2,400 kg.

— **A Reus, et sents valorat? Hi ha hagut crítiques negatives?**

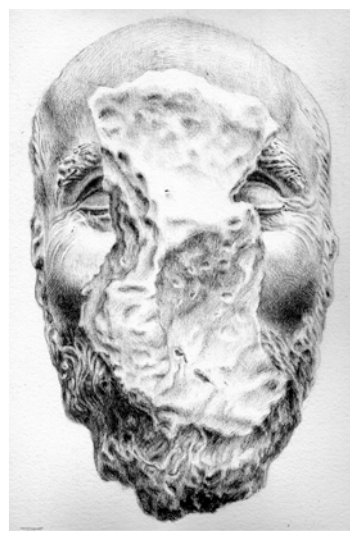
Per ara no. Crec que s'ha entès la idea de l'obra i per ara no hi ha hagut crítiques negatives.

A Reus em sento força valorat.

Casa on Gaudí va tenir el seu primer estudi. Carrer del Call núm. 11 (1878).

CULTURA EXPOSICIÓ

Dibuix amb les dues màscares sobreposades, la primera i l'última.

Dibuix de la màscara quan ens va arribar a les mans, febrer del 2018.

Tant a nivell de públic com Institucional sempre m'he sentit molt recolzat. De fet, em considero reusenc (amb sang vilaplanenca). A Reus hi vam viure molts anys, és on vaig créixer, hi vaig fer els primers contactes amb la cultura, algun amic de l'ànima, les primeres obres, les primeres exposicions... Vilaplana és el lloc de la família, de la terra, de la geologia que ha marcat la meua condició d'escultor.

ESMORZAR DE SANT ISIDRE

El dia 15 de maig, que enguany va caure en divendres, a la sala polivalent de la Riba, vam fer el tradicional esmorzar de Sant Isidre .

A la part de fora, amb un parell de bidons i una bona brasa vam torrar el pa i vam coure la llangonissa i la cansalada.

A la sala, hi havia les taules preparades amb estovalles, gots i tovallons. També hi havia les ampolles d'aigua, els porrons de vi, els alls, les tomaques, la sal i els setrills de l'oli.

Per postres hi va haver coca de sucre, avellanes torrades i cafè.

Vam ser més de 100 persones.

GENT GRAN

Fent vida pel poble

La Carmeta Abelló, la Paquita Tost, la Maria Mestre, la Maria Aixalà i la Rosita Magrané, assegudes al porxo de l'Ajuntament, abril de 2026.

La Maria Aixalà, la Rosita Magrané i la Roser Mestre, passejant per la carretera, juny de 2026.

La Fira de Sant Isidre

■ *Regidoria de Cultura i Regidoria de Festes de l'Ajuntament de Vilaplana*

res, dibuixos, joguines de fusta, manualitats, bijuteria de fusta, bijuteria Kawai, ceràmica esmaltada, bosses, amigurumis i productes cosmètics, locions, sals, espelmes...

També hi havia i productes d'alimentació ecològics i de proximitat: ametlles, avellanes, olives, melmelades, oli, mel, pol·len, formatge.

Ni hi podia faltar la paradeta de les artesanes del poble que ens van mostrar **puntes, brodats, calats, punt de creu, ganxet i bosses de totes mides i colors.**

Vam comptar amb 2 Associacions:

- **MUSSAGATS**, que té cura dels gats de carrer de Vilaplana.
- **AFANOC**, que treballa per millorar la qualitat

de vida dels nens i joves amb diagnòstic de càncer i de les seves famílies i que impulsa la Campanya **Posa't la Gorra**.

Moltes gràcies a tothom (paradistes, associacions, col·laboradors, visitants...) per la participació en la 6a edició de la Fira de Sant Isidre de Vilaplana. Va ser una jornada assolellada i molt animada!

■ ■ ■

La sisena edició de la Fira de Sant Isidre va ser el diumenge, 14 de juny, coincidint amb la primera edició de la Mostra de Circ de Vilaplana. En un principi, aquests esdeveniments estaven programats pel dia 9 de maig, però a causa de l'amenaça de pluja, els vam canviar de dia. La Fira es va fer al Passeig de la Mussara, emplaçament valorat favorablement.

Enguany, van exposar 13 paradistes, que van oferir: artesanía, roba i complements, samarretes, clauers, costura creativa, seda, mòbils, joies i pintu-

El circ vola alt a Vilaplana

■ *Àlvar Fortuny Miró*

Regidor de Cultura

Hi ha projectes que sembla que, abans d'arrencar, vulguin posar-nos a prova. I això és exactament el que va passar amb la primera edició de L'Arrencada del Vol, la mostra de circ de Vilaplana.

Inicialment prevista per al 9 de maig, just el cap de setmana previ a la Fira Trapezi, la mostra va haver d'ajornar-se a causa de la pluja. El temps ens va recordar que, de vegades, la natura també vol dir-hi la seva, però això no ens va fer perdre ni les ganes ni la

il·lusió. Per sort, el segon intent va ser el bo i, el passat diumenge 14 de juny, Vilaplana es va omplir de circ, música, paradetes i bon ambient.

Malgrat la calor intensa que ens va acompanyar durant bona part de la jornada, la resposta del públic va superar les expectatives. Veïns, veïnes i visitants van sortir al carrer per gaudir d'un dia ple d'activitats que van convertir el poble en un gran escenari a l'aire lliure.

El matí va començar amb propostes familiars al carrer del Casal, on els més petits -i algun adult amb ànima d'artista- van poder participar del taller de circ amb botes, a càrrec del Circ de les Musaranyes, i descobrir atraccions excèntriques de la mà de la Cia. Struc. Mentrestant, i durant tot el dia, el Passeig de la Mussara acollia una fira de productes artesans, artístics i de proximitat que va aportar encara més vida als carrers del poble.

Cap al migdia, la companyia Le Même va irrompre a la fira amb un espectacle musical itinerant que va repartir ritme, humor i complicitat entre el públic que passejava o feia el vermut.

A la tarda va arribar el torn dels espectacles de circ. La Cia. Maria Cavagnero va presentar *Mary Jones Grandiosa* al carrer del Casal, la Cia. Express va sorprendre amb *Inkognito* al parc de la Planeta, i Ramiro Vergaz va captivar el públic al parc de la Riba amb *White Bottom*. Tres propostes ben diferents que

Les Brases
de Ca l'Olla
restaurant
Passeig de la Mussara, 8 - 43380 VILAPLANA
lesbrasesdecalolla@gmail.com
F-Les Brases de ca l'Olla
Tels: 977 782 862 - 661 793 565

Dietètiques Cabré, C.B.

ALIMENTS NATURALS I DE RÈGIM
HERBORISTERIA
CONSULTA NATURISTA
C/ dels Jurats, 19 - 43205 REUS
Tel. 977 31 52 55

FORN DE PA I PASTISSERIA
Llaurodo
PA CUIT AMB LLENYA
Avgda Dr Vilaseca 10 Avgda Joaquim Mir 11
Tel. 3154 52 Tel. 6150 04
REUS L'ALEIXAR

van mostrar la riquesa, la qualitat i la vitalitat del circ català contemporani.

Durant una estona, petits i grans van mirar amunt i van deixar-se meravellar. I és que el circ té aquesta virtut especial de reunir persones de totes les edats, orígens i condicions i convertir l'espai públic en un lloc de trobada i convivència.

Aquesta és, precisament, la raó de ser de L'Arrencada del Vol: apropar la cultura a tothom, omplir els carrers de vida i demostrar que els pobles petits també poden acollir propostes artístiques de primer nivell.

La festa va comptar també amb l'actuació itinerant de Le Même i la Cia. Struc, que van portar la seva energia pels carrers i places, fent que la màgia del circ arribés a molts dels racons del poble.

L'èxit de la jornada no hauria estat possible sense la implicació de moltes persones. Gràcies a les companyies i artistes participants, als paradistes, als voluntaris i voluntàries, i a totes aquelles persones que, des de diferents àmbits, van aportar el seu temps, esforç i entusiasme. Sovint la feina més

important és la que no es veu, però és la que fa possible que tot surti bé.

També cal reconèixer el suport de les institucions i entitats que han fet realitat aquest projecte: el Departament de Cultura, la Diputació de Tarragona, l'ICEC, l'APCC, la Fira Trapezi i tots els agents implicats en el II Pla d'Impuls del Circ de Catalunya. Gràcies a aquesta xarxa de complicitats, el circ continua arribant a pobles i escenaris d'arreu del país.

I permeteu-me una menció especial a la Cristina Cazorla, coordinadora de la mesura Municipis de Circ i codirectora de la Fira Trapezi, per la seva confiança en el projecte, la seva implicació i l'acompanyament constant durant tot el procés.

La primera edició de L'Arrencada del Vol ja forma part de la història cultural del nostre poble, però ara toca continuar treballant perquè aquest sigui només el primer de molts vols, i perquè Vilaplana continuï sent un lloc on el circ pugui créixer, sorprendre i emocionar.

Salut i circ!

VALFRES Pinturas
pinturas y papeles pintados

SISTEMA MULTICOLOR
Más de 5.000 colores
al instante

977 31 71 54
Av. de Falset, 171 (ctra. de Alcolea)
43206 **REUS** (Tarragona)

L'Ajuntament de Vilaplana tanca l'exercici 2025 amb una bona situació econòmica que permetrà ampliar el pressupost de 2026 amb noves inversions al municipi.

■ Josep Bigorra Llauredó

L'Ajuntament de Vilaplana ha aprovat la liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2025, que confirma la bona situació econòmica del consistori i permetrà ampliar el pressupost municipal de 2026 per continuar impulsant inversions i millores al municipi.

La liquidació de l'exercici presenta un **resultat pressupostari ajustat positiu de 136.886,17 euros** i un **romanent de tresoreria per a despeses generals de 478.034,26 euros**, dades que evidencien una gestió econòmica responsable i garanteixen la capacitat financera de l'Ajuntament per afrontar nous projectes.

El pressupost inicial de 2026, aprovat pel Ple municipal a finals de 2025, as-

cendeix a **1.225.187,65 euros** i inclou actuacions en curs com la construcció dels habitatges socials de l'immoble de la Caixa Rural, la renovació del carrer Major, l'execució de noves captacions d'aigua per garantir l'abastament del municipi, la restauració del teló de la Sala Parroquial, entre d'altres.

Un pressupost que creixerà durant el 2026

L'aprovació de la liquidació permet ara incorporar el romanent de tresoreria al pressupost vigent i tramitar les modificacions pressupostàries necessàries per adaptar-lo a la realitat de l'exercici. Aquesta ampliació farà possible completar el finançament de les obres que actualment es troben en execució i incorporar les subvencions que s'han anat concedint en els darrers mesos i que no es van poder preveure en el moment d'aprovar el pressupost inicial.

Entre aquestes destaquen diverses ampliacions del **Pla ImpulsDipta** de la Diputació de Tarragona, que permetrà executar noves actuacions al municipi, com la millora de la pavimentació de les darreres i del tram final del carrer del Casal (**13.500 €**), la renovació de parcs infantils (**16.335 €**) i la instal·lació d'una pilaona al camí de les Valls (**11.700 €**).

A més, aquest mateix programa incorpora una aportació de **26.813,58**

euros, distribuïda entre els exercicis 2026 i 2027, destinada a finançar despeses corrents dels capítols 1, 2 i 3 del pressupost municipal, contribuint així a reforçar la prestació dels serveis públics.

A finals de juny, la Diputació de Tarragona va aprovar una nova ampliació del Pla Impuls Dipta per pal·liar els efectes econòmics i l'increment generalitzat de preus derivats de la guerra del Pròxim Orient, fet que suposarà un nou ingrés de **68.348,58 €** per a despeses corrents dels exercicis 2026-2027.

La incorporació del romanent i de les noves subvencions permetrà incrementar el pressupost vigent de 2026 i aprofitar al màxim els recursos procedents d'altres administracions, mantenint alhora l'equilibri financer de l'Ajuntament.

■ ■ ■

Cultius Mediterranis
Agricultura ecològica i paisatgisme

"Sostenibilitat respectuosa amb l'entorn i el medi."

ORIGEN VILAPLANA

602 43 72 57
www.cultiusmediterranis.cat
info@cultiusmediterranis.cat

Venda de proximitat

Cultius Lliures, Avellaner Felices.

Salvat
SERRALLERIA, ALUMINI, INOX I PVC

Polígon Industrial Borges 1 - C. de les comunicacions, parcel·la 15
LES BORGES DEL CAMP

977 817 438 615 222 771 www.alusalvat.cat

f serralleria i alumini salvat i serralleria i alumini salvat

deceuninck

- Tot tipus de tancaments en alumini
- Automatismes per a portes metàl·liques
- Automatismes per a portes de garatge i persianes de la llar de la marca NICE i SOMFY
- Fusteria d'alumini K.Line i fusteria metàl·lica
- Treballs amb acer inoxidable
- Finestres d'alumini exterior i fusta interior
- Portes seccionals

La presidenta de la Diputació de Tarragona visita Vilaplana per conèixer els projectes impulsats amb el suport de la institució

La presidenta de la Diputació de Tarragona, la Il·lma. Sra. Noemí Llauradó, va fer una visita institucional a Vilaplana el dissabte 6 de juny de 2026 per conèixer de primera mà diversos projectes i actuacions municipals que han comptat amb el suport de la Diputació de Tarragona. Durant la jornada va estar acompanyada pels diputats Marc Bigordà i Xavier Puig, així com pels regidors i regidores de l'Ajuntament de Vilaplana.

La visita es va iniciar al refugi de la Mussara, un equipament de referència per als excursionistes i visitants de les Muntanyes de Prades. L'Ajuntament de Vilaplana, amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona, hi ha dut a terme diverses obres de millora per fer-ne un espai més còmode, funcional i sostenible, reforçant el seu paper com a punt d'acollida per a les persones que gaudeixen d'aquest entorn natural.

Posteriorment, la comitiva es va traslladar a Vilaplana, on la presidenta va visitar els equipaments de la plaça de la Riba, on va poder conèixer l'espai de *coworking* i la sala de vetlles,

dos espais que contribueixen a ampliar i millorar els serveis municipals.

Durant el recorregut també va conèixer l'estat d'execució de diversos projectes actualment en marxa, entre els quals destaquen la rehabilitació de l'immoble de la Caixa Rural, destinats a habitatge, i les obres de millora de serveis i pavimentació del carrer Major, dues actuacions estratègiques per al desenvolupament i la millora del municipi.

La jornada va finalitzar a la Casa de la Vila, on la presidenta de la Diputació va signar el Llibre d'Honor de l'Ajuntament de Vilaplana, deixant constància del seu pas pel municipi.

La visita va permetre posar en valor la col·laboració entre l'Ajuntament de Vilaplana i la Diputació de Tarragona, una cooperació que contribueix a fer realitat projectes de millora dels equipaments, els serveis públics i la qualitat de vida dels veïns i veïnes del municipi.

TORNEM AL SAFAREIG

Engany i dins dels actes de Sant Isidre vam programar l'espectacle de carrer **Tornem al Safareig**, que és la segona part de l'espectacle **El Safareig**, que ja vam poder veure al poble per la Festa Major del 2024.

L'espai dels Rentadors de Vilaplana va tornar a ser

l'escenari d'una fantàstica interpretació dels actors de la Companyia **Teatralitzat**. Vam poder retornar a dècades passades, quan els rentadors feien la seva funció d'aplegar a les dones, que a la vegada que rentaven, compartien els seus neguits, preocupacions i anhels. Va ser un espectacle amb una trama divertida, amb música i cançons que ens va fer gaudir d'una bona estona.

EXCAVACIONS I TRANSPORTS
MIRALLES
SALVADÓ - MARINÉ, S.L.
Horts d'en Serra
Partida la Boella, Polígon 6, n.130
Tels. 977 816 489 - 665 562 648
43365 - **ALFORJA**
mirallesalforja@salvadomarine.com

Cal Còbit
CASA RURAL - VILAPLANA
Carrer Major, 30 - Tel. 693 058 936
info@calcobit.com - www.calcobit.com

SUBMINISTRAMENT DE PAPELERIA
MATERIAL D'OFICINA E INFORMÀTICA

CR4
Comercial Reus 4atre
C/ Cornudella del Montsant, 39
Pol. I. Agro Reus 43206 REUS
Telèfon 902 023 390 - 977 327 350 Fax 977 124 014
comandes@cr4.cat - www.cr4.cat

ANECDOTARI DE VILAPLANA 2.0

EDUARD

■ *Pep Mestre Anguera*

Vilaplana sempre ha estat un poble que ha seguit amb àvida vehemència el controvertit i honorable esport del futbol: Els nostres avis i pares ens ho han dit i recordat moltes vegades! Tot i que aquella pilota que va començar a rodar pel primigeni camp dels Espinets i que no parava, ja va fer que la tia Ferrereta no entengués res i marxés cap a casa:

— Ja hi he anat. M'hi he estat més d'una hora. Pilota amunt, pilota avall, i mai no començaven. No m'he pogut esperar més.

De casos i coses del futbol, a Vilaplana, n'hi ha hagut de tots colors, com a la majoria dels pobles futbolers! Malauradament, la falta de gràcia o males arts d'algun àrbitre conjuntat amb l'espetec de fúria que es podia anar coent a la grada, sovint sublimava tot prenent alguna forma de conflicte, més o menys explosiu, en funció de si hi havia o no l'autoritat policial competent a l'estadi.

Sense menystenir la resta, possiblement, una de les més acolorides va ser la que va afectar l'Eduard. Aquell dia l'Eduard no era titular. La banda esquerra era òrfena de les ràtzies que habitualment despertaven entre el públic tota mena de comentaris i aplaudiments. En un moment donat de l'encontre, a l'àrbitre li va caure el xiulet a terra i, després de recollir-lo, va comprovar que li havia entrat arena a dins i havia perdut la funcionalitat que tenia atribuïda a l'efecte. Ràpidament, l'Eduard va cridar-lo per oferir-li:

— Àrbitre, que vols una mica d'aigua?— alçant amb ímpetu la garrafa perquè pogués procedir a la neteja de l'aparell xiulador.

La resposta del col·legiat va ser immediata i expeditiva:

targeta groga! Aquesta acció va causar un astorament general entre el públic i l'audiència va reaccionar amb una sonora xiulada i algun insult amagat entre la cridadissa.

Com era d'esperar l'àrbitre li va demanar que li ensenyés el dorsal per tal d'aplicar-li la consegüent sanció i apuntar-la a la seva llibreteta. La diligència de l'Eduard (bon xiquet com era) va fer que per poder mostrar el què li havien demanat va haver d'abaixar-se una mica els pantalons per poder alliberar la part superior del xandall que duia. Aquest gest va ser mal interpretat pel jutge, entenent que el que li estava ensenyant era la noble part del cos que es troba on acaba l'esquena i li va faltar temps per amonestar-lo amb la segona targeta groga i la corresponent carta vermella, d'expulsió!

Definitivament, aquell no estava destinat a ser el dia de futbol somniat de l'Eduard!

■ ■ ■

Solució al passatempo

HORIZONTALS: 1.- SUD-ÀFRICA / CAP VERD 2.- SUÈCIA 4.- ESTATS UNITS / GHANA 6.- ARABIA SAUDITA / NORUEGA 8.- FRANÇA 9.- TURQUIA 10.- MÈXIC 11.- TXEQUIA / AUSTRÀLIA 13.- ALEMANYA 14.- PORTUGAL 15.- CURAÇAO / ARGENTINA 16.- ESPANYA

VERTICALS: 1.- SENEGAL / MARROC 4.- BRASIL / IRAN 10.- UZBEQUISTAN 14.- ANGLATERRA 16.- CANADÀ 20.- QATAR / COLÒMBIA 22.- EGIPTE 24.- CROÀCIA / JAPÓ

C. Casal, 3 - 43380 **VILAPLANA** (Baix Camp)

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE OBRA ORBA d'Albert Aragonés

Mei
Salvat

Antònia
Farré

Dissabte 20 de juny es va presentar el llibre *Obra Orba*, d'Albert Aragonés, a la Capella de l'antic hospital de Santa Llúcia de la Selva del Camp. L'acte conduït per Mei Salvat, es va iniciar amb la projecció d'un fragment d'una entrevista que la televisió de Tortosa va fer a l'autor. A continuació va intervenir Marc Romera, editor d'Edicions La Breu. Tot seguit Jaume Salvat i Antònia Farré van oferir una acció poètica, inspirada en el teatre de Joan Brossa, a més d'un recital dels poemes d'Albert Roig, inclosos al llibre. Antònia Farré també va oferir un comentari personal i reflexiu sobre *Obra Orba*. Per cloure l'acte, es va projectar un audiovisual a partir del fragment del còmic *Terra baixa*, que hi ha al llibre, editat per Mei Salvat.

Obra Orba conté tot un conjunt de poemes visuals que l'Albert va anar muntant al llarg dels anys. El llibre clou amb la cita de Magritte que diu que

"cada cosa que veiem n'amaga una altra. Sempre volem veure què s'amaga darrere del que veiem". Així és com l'autor, de forma entremaliada, desinhibida, desimbolta, amb molta ironia, ens avança que el seu poemari s'inscriu en un joc i ens convida a submergir-nos-hi amb total llibertat.

De fet, la poesia visual de l'Albert comença ja a la portada. Hi trobem un joc conceptual, paradoxal, que lliga amb la naturalesa de la seva poesia: un contrapet, un anagrama perfecte: OBRA ORBA, el primer poema! El color, el verd preciós de la portada, juga amb el nom de l'autor. Ens ho explicava Marc Romera. Totes les portades dels llibres de poesia de la Breu són d'un color i porten el dibuix d'una bèstia. De quin

color, Albert? El verd. I l'animal? Les es-tisoretetes.

Un llibre de poemes visuals que "s'han de mirar", però que està orfe de paraules, de text. És una obra cega, buida de contingut textual, però, provocadora, eròtica, tendra i irònica alhora, feta de contrastos i desdoblaments. Cap dels poemes té títol, segurament per evitar limitar el significat de l'obra a unes poques paraules. No vol condicionar l'opinió del lector o guiar la lectura cap a un tema concret. Cadascun dels poemes és un punt de partida per descobrir qüestions socials, polítiques, històriques, referents cinematogràfics, artístics, etc. Deixa el lector en suspens, en un estat de reflexió o qüestionament ulterior, com també feia Joan Brossa. Ens proporciona eines per anar més enllà a l'hora de llegir els seus fotomuntatges, provocant que siguem nosaltres que posem text (o no) a les seves poesies. Albert Roig, seguint-li el joc, acompanya alguns poemes de la segona part del llibre amb textos propis i un de l'escriptor Pietro Aretino (1525).

Pel que fa a la tècnica dels fotomuntatges, l'Albert combina dues o més fotografies amb l'objectiu de crear una nova composició que fotografiarà per convertir-la en el que serà l'obra definitiva (a diferència del collage en què es retalla i enganxa per obtenir una peça final). L'Albert selecciona les imatges, les reubica i en ocasions les retoca per acabar en una peça que distorsiona la imatge original per fer emergir una realitat nova, absurda o poètica. Aconsegueix l'impacte psicològic i l'estranyesa visual que assenyalava Lautrémont "el resultat és una espurna poètica que trenca la lògica de la ment conscient. És com un encontre fortuït. Crea un trencaclosques humà "llençant el missatge que la identitat no és una veritat fixa, sinó una cons-

trucció que es pot desmuntar i reordenar constantment” com deia i feia Claude Cahun en els seus fotomuntatges.

Utilitza el mirall per crear distorsions anatòmiques que acaben essent inquietants, amb una ironia mordaç. També hi apareix algun maniquí amb l'objectiu de trencar la lògica física per crear sorpresa, potser angou, de vegades misteri i sovint humor sobre la identitat.

Per tancar el llibre, l'Albert inclou un text de Josep Ramon Roig, membre del Parnasso Tortosí, que diu: “És una pocucada? És pornografia? No, és lo desdoblament de la pornografia, que se'n fot del nostre desig i el mostra com allò que és: un doble fantasmal de natros mateixos”.

Podem imaginar-nos els ulls trapelles, juganers, revoltosos i astuts i la rialla entremaliada de l'Albert, tisoros en mà, cutter i cola per enganxar, photoshop inclòs, amb una altra postal per tornar a tisorar i enganxar, talment, com va dir Wittgenstein, un revolucionari que es revoluciona a si mateix.

El Josep M. i la Txell al Parc Nacional Nyerere, Tanzània

El Josep M. Cardona, a Aldea Massai, Tanzània

El Xavi, la Violeta, la Brigit i el Jaume, a Toledo

FRAGMENTOS DE LOS DÍAS GRISES DE SIGFRIDO GONZÁLEZ PARDO

■ Josep M. Garcia

Des de Lo Pedrís, ens alegra saber que Sigfrido González Pardo (1966, Saragossa) ha publicat el seu segon llibre. Sigfrido, el Sigfri, va viure a Vilaplana de petit, mentre el seu pare, l'Eduardo González n'era el metge.

Si l'any 2016, l'editorial Círculo Rojo va editar *Prepárate para viajar*, un manual d'idees, trucs de supervivència, aventures sense córrer riscos i actituds provades en primera persona per gaudir del viatge, deu anys després Escribo Editorial acaba de publicar una obra amb temàtica viatgera, però amb una veu i un rerefons ben diferents. Em refereixo a *Fragmentos de los días grises*, un llibre que no és pròpiament una novel·la de guerra ambientada als Balcans, sinó d'allò que en resta després.

Vint-i-set anys després d'haver estat delegat humanitari a Kosovo, l'autor comença a recordar en primera persona què va significar aquella experiència que encara té marcada a flor de pell. I, per fer-ho d'una manera que s'aproximi mínimament a la realitat del que va viure, sentir i compartir amb els seus companys de viatge i amb la gent que va conèixer allí, comença a ordenar quaderns, carpetes, informes, fotografies i records del seu pas per aquella terra. Com a bon rodamon, escriu per entendre's i explicar-se per què es va quedar en aquell país massacrada i devastada per la guerra, què va tornar amb ell i què va canviar per sempre.

Com diu el mateix Sigfrido, el text no pretén explicar Kosovo ni emetre judicis sobre què hi va passar. Tampoc reconstruir la guerra dels Balcans, ni determinar qui van ser els culpables o innocents, ni qui van ser els vencedors o els vençuts, ja que en totes les guerres només hi ha pèrdues i dolor arreu i per a tothom. Es tracta d'una escriptura posterior, meditada, feta des de la distància dels anys, que intenta donar forma a records parcials i experiències que no són gens fàcils

d'explicar ni ordenar. El llibre s'estructura en 94 fragments o capítols que fixen la imatge o la vivència d'un instant concret, i el conjunt de tots ells ajuda a entendre el viscut des d'una mirada profundament humana.

Les històries, els espais, el clima gèlid i els personatges que apareixen al llarg del relat sorgeixen d'una vivència lligada al treball humanitari de l'autor i se centren més en les persones que no pas en els fets. I un dels grans mèrits del llibre és que ho fa amb una gran dosi d'honestedat i modèstia. No es presenta com un heroi que deixa la llar d'Osca, on té una família que estima i una feina segura, i va a salvar els oprimits o la gent que ho ha perdut tot, sinó com algú que ajuda amb allò que pot i sap, mantenint una certa distància, però amb una enorme dosi d'em-

patia i humanitat envers els més desvalguts.

Companyes i companys de missió, nits de toc de queda, pors, fred intens que s'escolen al moll dels ossos, cases enderrocades, escoles per reconstruir, zones assenyalades, converses en veu baixa per no equivocar-se de bàndol, gestos fets amb molt de compte. Són moments que no busquen grans explicacions ni herois, sinó apropar-se a aquelles vides que continuen quan el conflicte només ha acabat oficialment, però que es fa palès en l'ambient i en la memòria d'aquella gent.

La primera paraula que em va venir al cap en començar a llegir-lo va ser valentia; la segona, humanitat; i la tercera, solidaritat envers el proïsme. Però, al marge d'aquests tres substantius, el que destaca d'aquest dietari, on s'explica de manera clara i sentida allò que va viure a Kosovo, és que, a mesura que avances en la lectura, t'atrapa el ritme trepidant i alhora intimista i poètic de narrar els fets. Una escriptura que enganxa des del primer moment i que fa difícil deixar el llibre. Sense perdre mai la voluntat de ser veraç i profundament humà; sense floritures, fabulacions inversemblants ni cap intent d'endolcir els esdeveniments.

A cavall entre el testimoni i la memòria personal, el text del Sigfrido és una narració sobre la postguerra, la fragilitat de la reconstrucció i el que significa viure un conflicte des de dins i, després, retornar a casa.

■ ■ ■

JA VA, la primera radionovel·la de Vilaplana

■ *Josep M. Garcia*

Després de dos mesos d'assajos, de molta feina al darrere, de moltes rialles i bon rotllo en cada trobada, de seguir els bons consells del dramaturg i de la directora, de modificar algun fragment o detall perquè el text fos més entenedor i punyent, i de persistir per millorar la veu i l'ànima dels personatges, sortia a la llum la primera radionovel·la de Vilaplana: *Ja Va*.

L'estrena va tenir lloc al Casal Vilaplanenc el dissabte 25 d'abril, tot i que l'espurna artística de la radionovel·la ja s'havia encès un any abans. En la presentació, Pep Mestre, dramaturg i guionista de l'obra, va explicar que, després del Sant Jordi de 2025, tenia dubtes i inquietuds sobre què podria fer l'any següent per oferir una proposta innovadora que sorprengués gratament el públic. Encara que en anys anteriors havien tingut bona acollida les seves apostes per fer lectures dramatitzades de poemes, contes, cançons, himnes, així com l'adaptació d'*El petit príncep* inspirada en l'univers radiofònic de L'illa del tresor de Joan Barril i Joan Ollé, no volia repetir el mateix format. Va ser llavors, quan no sabia per on tirar, que Marc Mestre, un amic seu del món del teatre, li va suggerir que podien fer una radionovel·la. A partir d'aquella proposta, al Pep se li va obrir un món i va posar tot el seu enginy i sensibilitat artística per dur a terme aquest nou projecte.

Però, al marge de la idea original d'en Marc i del bon guió del Pep, cal remarcar la tasca d'acompanyament de la nostra directora Antònia Farré. La seva aportació i els seus consells van ser determinants per donar cohesió i qualitat al resultat final. També cal destacar la seva idea de situar la posada en escena de la radionovel·la damunt d'una mena de quadrilàter de boxa baixet, on el públic podia escoltar i gaudir el text radiofònic des dels quatre cantons.

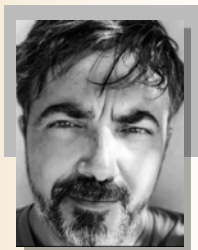
Pel que fa a l'equip d'interpretació, l'Anna Maria Miravall, l'Annabel Closa, el Marc i qui escriu aquesta crònica, des del primer moment vam entendre'ns, ajudar-nos i respectar-nos per donar el millor de nosaltres mateixos. Tot aquest bon ambient i l'esforç compartit pensem que van quedar reflectits el dia de l'estrena, ja que des de dalt de l'escenari vam sentir que el públic estava amatent als diàlegs, mentre podíem escoltar més d'una riallada.

Quant a la trama, ressenyaria que el text és una comèdia costumista que amaga, de forma subtil i lúcida, petits fragments de la història de Vilaplana. I ho fa des de dins d'un racó del seu cor: ca la Filomena. Un lloc que el Pep coneix i estima molt bé, un espai i uns personatges reconeguts per molts vilaplanencs, on passen coses quotidianes i que retraten des d'un punt de vista amable, humà i divertit allò que hi va succeint. Però, en el fons, *Ja Va* també esdevé un petit homenatge a la memòria, als espais compartits i a les persones que han donat forma a la vida del poble al llarg dels anys.

Juny de 2026

D'on ve realment el terme «pesseterus»?

Sergi Fernández

Aficionat a la Numismàtica

Quan avui algú fa servir la paraula «pesseteru», normalment ho fa per referir-se a una persona que mira molt pels diners, que intenta obtenir el màxim benefici amb el mínim esforç o que demana molt més del que aporta. És una expressió popular que acostuma a tenir un sentit despectiu i que s'aplica a aquells que semblen moure's únicament per interès econòmic.

Tanmateix, darrere d'aquesta paraula hi ha una història molt més antiga i interessant del que sovint es pensa.

Cal dir, d'entrada, que la forma original i correcta és «pesseters». La variant «pesseterus», tan estesa avui en dia en alguns ambients populars, és una deformació posterior que ha acabat adquirint vida pròpia. Tot i això, per entendre l'origen del terme cal remuntar-se a una època en què els exèrcits funcionaven d'una manera molt diferent de l'actual.

Durant segles, una part important dels combatents que participaven en les guerres europees eren soldats de paga, mercenaris o tropes auxiliars que lluitaven a canvi d'una remuneració. Molts d'ells no combatien per una bandera, una pàtria o una ideologia concreta, sinó simplement perquè aquell era el seu ofici i algú els pagava per fer-ho.

Catalunya, com altres territoris europeus, va viure nombrosos conflictes armats. Durant la Guerra dels Segadors, al segle XVII, van circular per terres catalanes tropes franceses, miquelets, milícies locals i tota mena de combatents irregu-

lars. La seva presència sovint generava inquietud entre la població, que havia de suportar allotjaments forçosos, requisicions d'aliments i altres càrregues derivades de la guerra.

Per aquest motiu, aquests soldats no sempre eren ben rebuts. Segons una tradició popular que ha arribat fins als nostres dies, quan corria la notícia que s'acostaven aquestes tropes de paga, no era estrany sentir comentaris com: «Mira, ja venen els pesseters». La frase feia referència a aquells homes que cobraven per combatre i que eren percebuts com a persones més interessades en la seva paga que no pas en la causa que defensaven.

Cal recordar que en aquella època encara no existia la pesseta. Les monedes habituals eren els reals, els escuts, els ardots i altres peces monetàries pròpies de cada territori. Els ardots, especialment comuns a Catalunya, formaven part de la moneda de circulació diària. Tot i això, les pagues dels soldats acostumaven a calcular-se en monedes de més valor.

Ardits catalans

Amb el pas del temps, la figura del soldat que combatia principalment per diners va anar adquirint una connotació negativa. La imatge del mercenari es va associar cada vegada més a algú que actuava únicament per interès personal i que procurava obtenir el màxim benefici possible.

Més endavant, durant les Guerres Carlines del segle XIX, apareix una referència històrica encara més clara. Aquests conflictes van esclatar després de la mort del rei Ferran VII, l'any 1833. D'una banda, hi havia els partidaris de la seva filla, la reina Isabel II, coneguts com a isabelins o liberals. De l'altra, els partidaris de l'infant Carles Maria Isidre de Borbó, germà de Ferran VII, coneguts com a carlins. La disputa pel tron va acabar convertint-se en una llarga guerra civil que va afectar bona part de la península.

**FERRO
ALUMINI
INOX**

Tels: 977 76 82 68 - 670 45 59 04

Durant aquests conflictes, determinades unitats auxiliars que combatten al costat del bàndol liberal rebien una pesseta diària pels seus serveis. Per aquest motiu van començar a ser conegudes popularment com a «pesseters». Aquesta és una de les explicacions do-

cumentades més acceptades sobre l'origen del terme i probablement va contribuir a consolidar una paraula que ja estava associada, en l'imaginari popular, als soldats de paga.

Amb els anys, el significat original es va anar transformant. El terme va

deixar de referir-se exclusivament als combatents remunerats i va començar a aplicar-se a qualsevol persona considerada excessivament interessada en els diners. Així és com, progressivament, la forma popular «pesseteru» va anar guanyant terreny fins a arribar als nostres dies.

Avui, quan es diu que algú és un «pesseteru», ja no es pensa en mercenaris ni en soldats de fortuna. La paraula s'utilitza per descriure una persona que només es mou quan hi ha un benefici al darrere, que reclama molt a canvi de poc esforç o que sembla valorar més la recompensa que no pas el compromís.

Sigui quina sigui la teoria definitiva sobre el seu origen, el que resulta evident és que el terme conserva encara una idea molt semblant a la que tenia segles enrere: la d'algú que posa el guany personal per davant de qualsevol altra consideració. Una imatge que, segons aquesta interpretació popular, tindria les seves arrels en aquells soldats de paga que, quan arribaven als pobles, feien exclamar a la gent: «Mira, ja venen els pesseters».

■ ■ ■

CARBURANTS VILAPLANA

DISTRIBUCIÓ A DOMICILI DE GASOIL Comandes

TOT TIPUS D'ARTICLES PEL SEU VEHICLE 977 328 417

ENTREAUTO BENZINERA - AUTORENTAT

instal art

- Disseny, fabricació i muntatge de **rètols**.
- Impressió digital, vinils per a **vehicles**,
- envans, mampares i mobles d'**oficina**

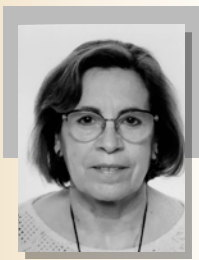
☎ 977 76 62 89 / 619 22 66 20

📍 Pol. Ind. La Drecera C/ de l'Energia, 3 La Selva del Camp, 43470

✉ Instalart.laselva@gmail.com

🌐 www.instalart.es

📷 @instalart.laselva

Lidia Juanpere

El passat dia 26 de maig i organitzat per Consell Consultiu de la gent gran del Baix Camp, vam fer la 37a trobada comarcal, que va tenir lloc a l'Arboç, vila i municipi de la comarca del Baix Penedès. Vam visitar la Giralda de l'Arboç i el Museu de puntes al coixí i el Mercadet.

L'autobús ens va recollir a $\frac{3}{4}$ de 8 del matí. Ja havia recollit la gent de Riudecols i d'Alforja. De Vilaplana hi vam anar 13 persones. Anàvem 5 autocars i en total érem més de 250 persones.

La primera destinació va ser al Restaurant Ca N'Ayxelà de Santa Margarida i els Monjos, on ens van servir un bon esmorzar. Seguidament, ens vam dirigir cap a l'Arboç, on ens esperava el guia local. Aquest, ens va acompanyar a fer el recorregut pel centre històric, carrer

VISITA CULTURAL A L'ARBOÇ

Major, plaça de l'Església, amb el tradicional Mercadet dels dimarts.

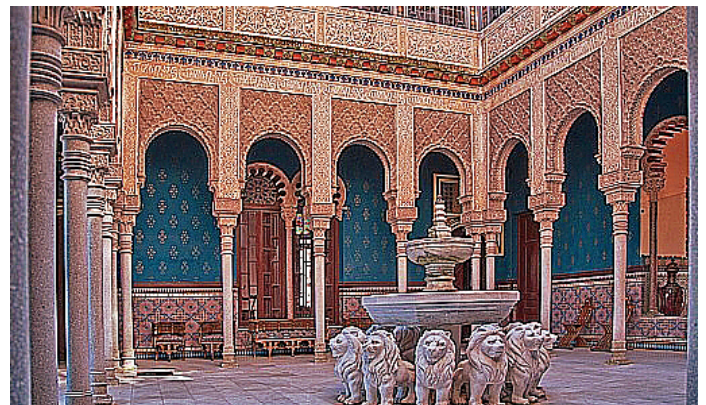
El Museu de Puntes al Coixí, es troba al carrer Major, a l'edifici protegit de Can Rossell. Està dedicat a la tècnica artesana de la punta al coixí i conté la millor col·lecció mundial de punta ar-

bocenca. S'hi exposen més de 500 peces de diferents motius i èpoques (jocs de llit, mocadors, tapets, mantellines, guants...), que van arribar al museu a través de donacions particulars i d'adquisicions fetes pel Patronat Pro Futur Museu de Puntes al Coixí.

Cal destacar que l'artesania de puntes de coixí ha estat molt important i ha sigut de les indústries que més renom ha donat a la vila, tant per la seva originalitat i delicadesa, com per la perfecció aconseguida de les mans de les puntaires.

Al davant mateix del Museu hi ha l'escola de Puntaires que és la més antiga i prestigiosa de Catalunya i de tot l'estat espanyol.

Un edifici curiós del carrer Major és l'anomenat "Les Amèriques". Al capdamunt de l'edifici hi ha una estàtua de Cristòfol Colom, feta de fusta de caoba que és una còpia, a escala, de la que hi ha a Barcelona.

Aquesta estàtua, feta per Rafael Atché, la va encarregar el Sr. Josep Gerner i Batet, que va fer fortuna a Cuba amb el tabac, per exposar-la en el Pavelló dels Tabacs Gerner, en l'Exposició Nacional del 1888 de Barcelona. Posteriorment, l'estàtua es va col·locar a l'edifici de l'Arboç.

Seguidament, vam visitar la Giraldeta de l'Arboç, que és un palauet d'estil Neoàrab, construït l'any 1902 per Joan Roquer, casat amb la barcelonina, Candelaria Negrevins. De viatge de noces van anar a Andalusia i van quedar tan enamorats de les bel·leses d'aquelles terres que van construir la casa d'estiu reproduint la torre de la Giralda, més reduïda que l'original de Sevilla, i a l'interior, el Pati dels Lleons de l'Alhambra de Granada i les columnes del saló dels Ambaixadors de l'Alcàsser de Sevilla, combinat amb detalls i vitralls modernistes. Tots els materials i elements decoratius segueixen fidelment els originals, copiats a través de fotografies. Actualment, l'edifici fou venut a un particular que el va restaurar i moblar amb peces úniques i molt antigues, totes magnífiques. El palauet consta de baixos, on abans hi havia el celler, planta baixa, el pis noble i un quart pis destinat al servei.

Acabada la visita, ens dirigirem altra vegada al restaurant Ca N'Ayxelà per dinar, on ens van delectar amb un esplèndid menú, seguit de parlaments del president del Consell Comarcal, el Sr. Joan Josep Garcia, actual alcalde d'Alforja.

Ens van fer lliurament de records commemoratius, una rifa de pernils i sessió de ball per posar el punt final de la trobada.

BERENAR DE PRIMAVERA

El diumenge 19 d'abril l'associació de Jubilats de Vilaplana vam organitzar un berenar de Primavera per tots els socis, a les 6 de la tarda i a la sala del Casal. Vàrem ser 72 socis, que vam gaudir d'una tarda esplèndida. El menú va consistir en pa amb tomaca amb pernil dolç, pernil salat, formatge i olives i per beure, aigua, llimonada, vi i una copeta de cava. Per postres, coca

adobada i com a obsequi vam regalar un ou de xocolata Kinder per a cada u, ja que feia pocs dies que havia sigut Pasqua. Vam passar una tarda molt agradable amb la companyia de tots.

ASSOCIACIÓ JUBILATS DE VILAPLANA BERENAR DE PRIMAVERA

Diumenge 19 D'Abril 2026, a la sala del casal Vilaplanenc.

Hora : 6 de la tarda.

MENÚ:

Pa amb tomaca, embotits, i olives

Coca adobada.

Postres sorpresa

Aigua, llimonada, vi, i copeta de cava

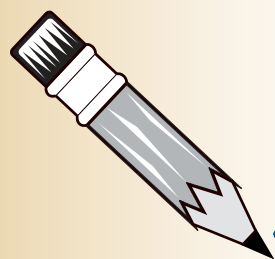
PREU PER PERSONA 5 €

DATA LIMIT PER APUNTAR-SE 16 D'ABRIL

PER APUNTAR-SE DIRIGIR-SE a la Cristina, Montse o Lidia.

LA FRESA

Dibuixem L'ESTIU

Infantil 1

■ MAR

Infantil 2

■ NAMI

Infantil 3

■ TEZAY

■ ARAN

■ IZAN

■ LAURA

■ MARIA

■ TEIX

Infantil 4

■ DUNA

■ LILY

■ CRISTINA

■ MARTINA

Infantil 5

■ NÚRIA

■ CORALL

■ GERARD

■ IZEL

■ ABRIL S.

■ ARC

■ MIQUEL P.

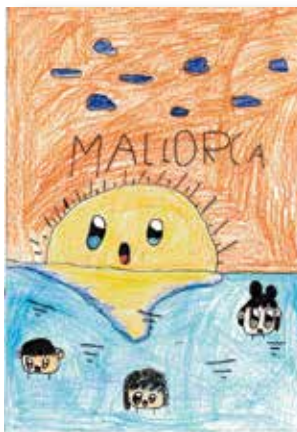
■ NOAH

■ NURA

■ OLIVER

■ ABRIL F.

■ ANIOL

■ IAN

■ JANA

...

FISIODOUO

Clara Anguera Garcia Núm. Col. 14066

613 897 557

fisioduoreus@gmail.com

C/Sor Lluïsa Estivill, 10, baixos 2, 43201. REUS

@fisioduo

RADIO MANDRA

■ *Maria Arbonès*

Jordi Sanfeliu i el mateix Txus. A l'enllaç www.radiomandra.cat podeu escoltar la programació d'aquesta nova proposta radiofònica.

Dit això, cal acompanyar el text amb un tema musical, i de seguida em venen al cap molts artistes que recordo com els preferits del Txus: Salif Keita, Fela Kuti, Big Audio Dynamite, Frank Zappa... Finalment, m'he decidit per un treball discogràfic que ell mateix m'ha suggerit i que ja he escoltat, anomenat 'Sarala'. Per això, crec que és adient que sigui el mateix Txus qui ens en parli:

"L'àlbum 'Sarala' (1995) és el resultat de la trobada entre el prestigiós pianista afroamericà de jazz, Hank Jones, a la recerca de les seves arrels, i Cheick Tidiane Seck, compositor, multiinstrumentista i productor de Mali, acompanyat d'una virtuosa banda de músics Mandinka amb una àmplia re-

presentació d'instruments tradicionals de l'est del Sahel, com ara el balàfon, el n'goni, la kora, el djembé, la tama, etc. Sorpren la naturalitat amb què el piano d'Hank Jones es fusiona amb les melodies, els ritmes i els cants mandinka, creant passatges d'una sonoritat brillant i emotiva. Un cop més, la música ens ensenya que la diversitat ens enriqueix a tots."

Escolteu 'Sarala', és preciós. Gràcies i sort, Txus!

■ ■ ■

Miha fet molta il·lusió saber que l'amic Jesús Asbert —el Txus, com l'anomenem els amics— ha posat en marxa recentment, des de Barcelona i per a tot el món, l'emissora Ràdio Mandra, juntament amb el seu nebot Arnau Orriols. Els qui em coneixeu ja sabeu la sensibilitat que tinc pel món de la ràdio. Diria que és la mateixa que té el Txus, una persona amb una gran experiència en aquest mitjà. Durant força temps va formar part de Punt 6 Ràdio, on va conduir programes musicals memorables —un dels quals el vam fer junts— i va integrar l'equip de coordinació. A més, hi vaig establir una forta amistat que avui encara perdura, tot i que les circumstàncies de la vida ens han obligat a distanciar-nos una mica.

Coneixent el Txus, estic convençut que el projecte de Ràdio Mandra té totes les garanties d'èxit. L'emissora, que es defineix com a ràdio lliure, emet per internet i ofereix programació en català, amb espais dedicats principalment a la música i a la cultura, tot amb bon criteri. S'hi perceben clarament les influències radiofòniques del Txus, centrades en la comunicació alternativa. Per exemple, un dels programes destacats és 'Quatricomia', que ja fa molts anys va enriquir les ones de Punt 6 Ràdio amb músiques excel·lents d'arreu del món presentades per Ramon Vilella,

INFORMÀTIC ALBERT

Tecnologia a casa teva

- ✓ **INSTAL·LACIÓ** de Windows i Programes
- ✓ **NETEJA** de Virus i Publicitat intrusiva
- 📁 **COPIES DE SEGURETAT** per a la teva tranquil·litat
- 🔧 **REPARACIÓ** de Portàtils i PC de sobretaula
- 🔑 **RECUPERACIÓ** d'Arxius i Contrasenyes oblidades

662 557 289

informatic.bc@gmail.com

Servei ràpid, professional i amb garantia. Zona: Baix Camp.

COCA DE REVETLLA O DE FESTA

COCA DE SANT JOAN

■ *Maria Teresa Llauradó Anguera*

Preparació:

És una coca que es pot fer tot l'any. Aquesta recepta és una proposta de Coselva, ja que es fa amb oli d'oliva. Jo només l'he modificat al nostre gust.

Ingredients:

- 400 g de farina de força
- 80 g de sucre
- 8 g de sal
- 150 ml d'aigua tèbia
- 50 ml d'oli d'oliva verge extra
- 15 g de llevat fresc de forner
- 2 ous, 1 per la massa i l'altre per pintar
- 1 llimona gran (només en farem servir la ratlladura)
- 40 g de pinyons del país (també es pot preparar fruita, natural o confitada, ametlles laminades, crema pastissera... al gust)
- Un rajolí d'anís
- Sucre al gust per a l'acabat

Agafem els pinyons i els posem en un bol petit, els cobrim amb l'anís i els deixem així fins al moment de posar a la coca (així s'hidrataran i agafaran gustet al mateix temps i no se'ns torraran a l'hora d'enfornar la coca).

Ara, en un bol o damunt d'una superfície plana neta hi posem la farina, l'aigua tèbia on hi haurem dissolt prèviament el llevat, i continuem amb l'oli, el sucre, l'ou, la ratlladura de la llimona i la sal.

Ha arribat el moment de pastar a mà o amb un robot pastisser, durant el temps que necessitem per obtenir una massa llisa i elàstica. Amb la màquina, entre 10 i 15 minuts, a mà dependrà una mica de la nostra destresa, però en uns 20-25' n'hi hauria d'haver prou.

Un cop tenim la massa com una bola elàstica, la passem a un bol i la tapem amb paper film transparent perquè no se'ns assequi. Hi posem un drap al

damunt i la deixarem reposar en un lloc càlid, fins que dobli el volum. Això serà entre 20 i 30 minuts, aproximadament.

Passat aquest temps, preparem la safata amb paper de forn i bolquem la massa i amb una mica de gràcia li donem la forma de coca (com que es tova no costa gaire).

Agafem l'ou que ens quedava, el batem com per fer truita i pinzellem tota la superfície de la coca fins que quedi ben pintada.

Col·loquem els pinyons (jo hi he posat unes cireres) i el darrer pas és ensucrar-la per damunt dels pinyons, al gust.

Ara la deixarem reposar així uns 15'.

Mentrestant, posem el forn en marxa a 185 graus, calor dalt i baix (sense ventilador), i quan estigui a punt, serà el moment d'enfornar. Li tindrem uns 30' fins que la vegem una mica daurada, recordeu que cada forn és un món.

Un cop cuita, la posem damunt d'una reixa i la deixem refredar i ja la tindriem a punt per menjar.

Penseu també que un cop freda, la podeu obrir i farcir del que desitgeu o del que més us agradi, si no, tal qual també està deliciosa.

I ja sabeu que per a qualsevol consulta o comentari llauradomariatere-sa@gmail.com o a instagram @mussa-rafood-mtllaurado

CURIOSITATS

Alfred Montoro

Avui us explicaré unes curiositats recollides després d'una visita a la Colònia Vidal, coneguda com a Cal Vidal, una antiga colònia tèxtil concebuda com un nucli autosuficient, amb habitatges per als obrers, església, escola, bar, dutxes, etc., situada a la riba del riu Llobregat, al municipi de Puig-reig (Berguedà). Les colònies industrials van ser un tret característic de la Revolució Industrial a Catalunya. Us recomano molt la seva visita.

TRENCAR EL GEL

Expressió que significa encetar una conversa en una situació de tibantor o d'incomoditat. Però quin és el seu origen? Antigament, durant l'hivern, la primera bugadera que arribava al safareig havia de trencar el gel amb un punxó per tal de poder començar a rentar la roba. D'aquí prové l'expressió, ja que era el primer pas que s'havia de fer abans de poder posar-se a treballar i conversar. També, en altres països, calia trencar la superfície congelada d'un riu, llac o mar perquè les embarcacions poguessin continuar el seu trajecte.

VIURE DE GORRA

Viure dels saltres o a expenses d'algú. A principis del segle XX, en plena època d'industrialització, els treballadors feien jornades de dotze hores, de dilluns a dissabte (i cobraven la «setmanada» els dissabtes), en feines que, en molts casos, eren perilloses. Hi havia molts accidents laborals i, si un treballador no podia treballar, no cobrava res. Aquesta situació podia durar dies, setmanes o mesos. Aquests treballadors no tenien dret a cap prestació i, com que encara no existien la Seguretat Social ni les mutualitats (que sorgirien més tard), es quedaven sense ingressos. El dia de paga, penjaven les seves gorres al costat de la màquina de fitxar i la resta de treballadors hi deixaven algunes monedes. Això era «viure de gorra», fins que el treballador es podia reincorporar a la feina.

MALA PEÇA AL TELER

Significa trobar-se en una situació difícil, complicada o de mal pronòstic. L'origen prové de la tradició tèxtil catalana. En el món dels telers, la «peça» és el teixit que es fabrica d'una sola tirada i que servia com a unitat de producció (els teixidors cobraven per peça acabada). Quan, per algun defecte del fil o per un error mecànic, el procés de teixir s'encallava i la tela sortia malament o es trencava, es deia que es tenia «una mala peça al teler», ja que l'assumpte es complicava i posava en perill la feina i els guanys.

J. Mariné Tost

MUNDIAL DE FUTBOL 2026

Aquest estiu segur que molta gent el passarà enganxat a la tele mirant els partits del Mundial de futbol. Quan surti la revista ja quedarà poc per a la final i segur que ja haureu tingut temps de familiaritzar-vos amb el nom de tots aquests països que hi participen. No hi han cabut tots, que aquest any en són 48, però aquí en teniu una bona mostra. A veure si amb les pistes de sota els sabeu trobar!

HORITZONTALS: 1- Si recordeu el gol de l'Iniesta a la final del 2010 segur que sabreu el país que va organitzar el Mundial aquell any. / Aquestes illes africanes és la primera vegada que es clasifiquen pel Mundial. 2- Aquest any ja no jugarà l'Ibrahimovic amb aquesta selecció nòrdica però així segur que sabreu quin país és. 4- Els d'aquest país li diuen futbol a una altra cosa, però ara que hi ha jugat el Messi unes quantes temporades potser en començaran a saber una mica més. / A veure si aquest estat de l'Àfrica Occidental amb nom de fam dona la sorpresa i arriba a la final. 6- Aquests, si s'han entrenat a La Meca i tenen Al·là al seu costat, potser s'emportaran la Copa. / Donaran molta guerra els d'aquesta selecció que es van fer una foto

VILAPLANA

GAUDÍ

Centre de Reconeixements
Màdics - Psicòtics

Permisos de conduir i armes

Certificats mèdics d'aptitud esportiva

Certificats mèdics oficials

Passeig Sunyer 18 Baixos
43202 REUS

Telèfons 977 11 54 11
977 75 66 57

www.centresmedicsbonet.com
reus@centresmedicsbonet.com

Tramitació gratuïta de la renovació del permís de conduir

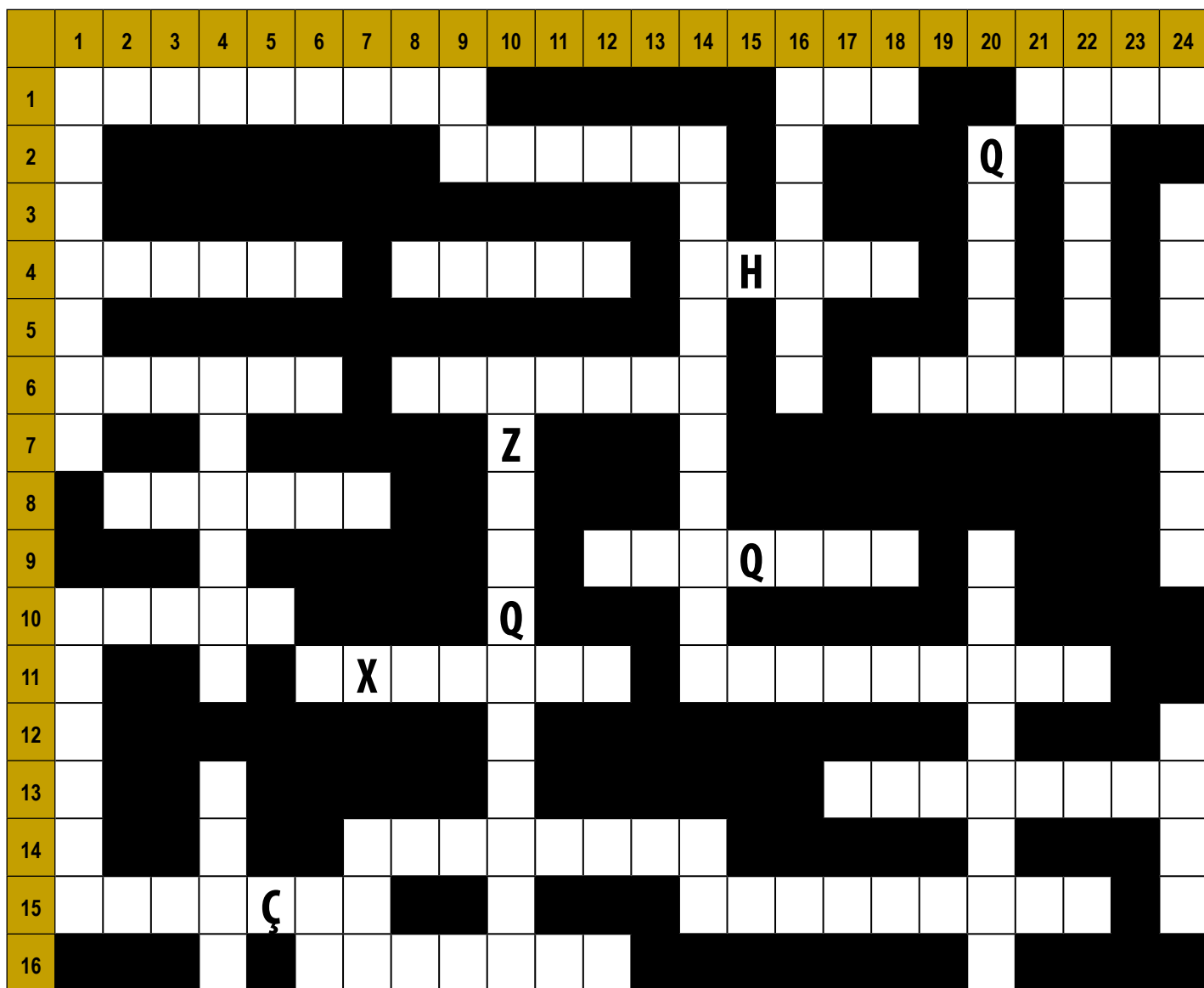
L'esparver Restaurant

C. de l'Era 14 - VILAPLANA

Tel. 977 815 223 - 655 834 157

www.esparver.com

f / EsparverRestaurant

en un fiord vestits de vikings abans del mundial. **8-** Aquest any *Les Bleus* tindran a l'Mbappé i al Dembélé com a més destacats. **9-** Aquest país del Bòsfor, a cavall entre Europa i Àsia, segur que fa un bon paper. **10-** Aquests són descendents dels asteques i aquest any també organitzen el Mundial. **11-** Aquest estat de l'Europa central és la segona vegada que es classifica pel Mundial. / Els jugadors d'aquesta selecció són coneguts al seu país com els socceros que podríem traduir com "els cangurs del futbol". No cal afegir res més. **13-** Aquest país, que ha guanyat 4 vegades la copa del Món, per als que ja tenim una edat sempre serà l'equip del Beckenbauer. **14-** El que sí que ja té una edat és el Cristiano Ronaldo, però encara el tornarem a veure amb la selecció dels nostres veïns. **15-**

Aquesta illa del Carib de només 156.000 habitants s'ha convertit en el país més petit del món que s'ha classificat per un Mundial. / L'actual campiona del món tornarà a tenir *La Pulga* fent de les seves. **16-** Si aquest any en aquesta selecció no hi ha cap jugador del Madrid no cal que escrivim el nom amb Ñ.

VERTICALS: **1-** Aquest any li van robar la Copa d'Àfrica, i només per això ja es mereixeria guanyar el Mundial. / El van donar com a guanyador de la Copa d'Àfrica després de perdre la final. No és només el Madrid que guanya amb tripijocs! **4-** La selecció *canarinha* és la que més Mundials ha guanyat. / No passarà, però seria de justícia poètica que el Trump, que fa mesos que bombardeja el seu país, hagués d'entregar el trofeu de la Copa del Món a aquesta selecció.

10- Aquest estat de l'Àsia Central també és la primera vegada que es classifica per un Mundial. **14-** El país que va inventar el futbol només ha guanyat un sol Mundial i ja fa 60 anys. **16-** Encara que enguany també siguin els organitzadors del Mundial, en aquest país són més del hoquei sobre gel. **20-** Van organitzar el darrer mundial de 2022, però em sembla que estaven a 50 graus a l'ombra. / A l'equip d'aquest estat sud-americà se'l coneix com la *Selecció cafetera*. **22-** Aquest país del Sàhara és el que més vegades ha guanyat la Copa d'Àfrica. **24-** Selecció on encara hi podem veure jugar Luka Modric per darrera vegada. / A aquesta selecció asiàtica se la coneix com els *Samurai blue*.

COSELVA®

— 1900 —

Antara®

qualitat i proximitat

**LA SELVA DEL CAMP - CASTELLVELL DEL CAMP
VILAPLANA**

Els moixons del terme

MUSSOL

Mussol comú (*Athene noctua*)

www.coselva.com

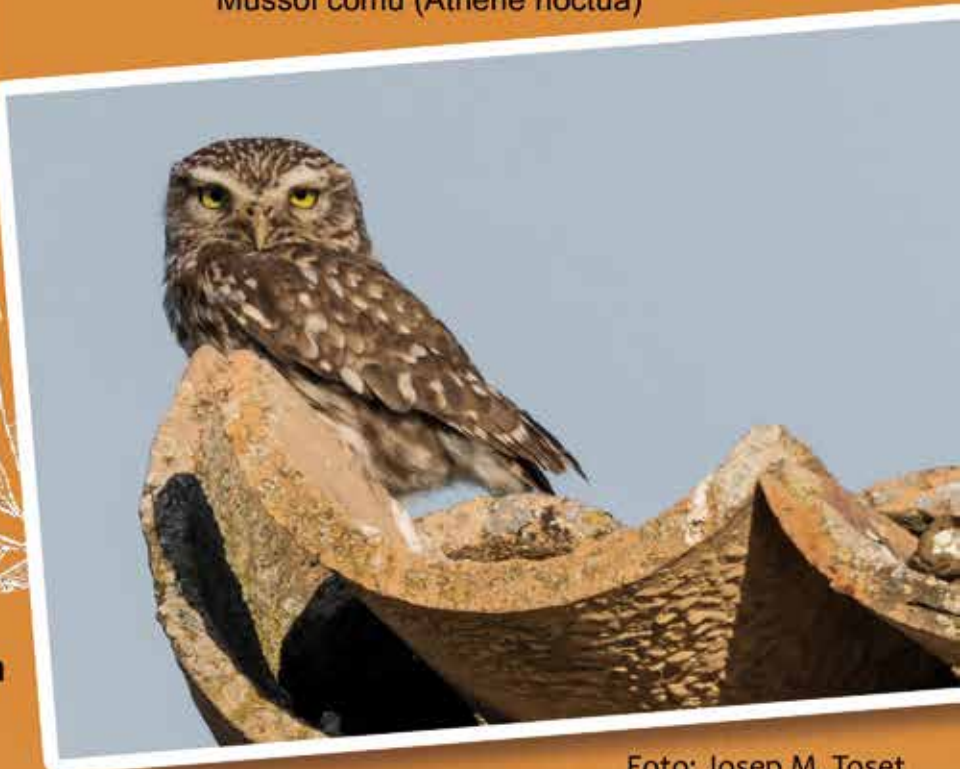

Foto: Josep M. Tuset

Amb el suport de la
Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Amb el suport de:

Diputació Tarragona

**AJUNTAMENT
DE VILAPLANA**

